

POSTOJNSKI
PREPIH

DECEMBER 2022 135 LETNIK 16

OBČINA
POSTOJNA

Pri Počkajevih ima glasba svoje stalno mesto, kot bi bila družinska članica. Vladimir je za petje razpoložen ob vsaki uri, sinova Jure in Nejc sta kilometrino na glasbenih odrih začela nabirati že v najstniških letih, v svojem rock bendu. Jure je glasbo postavil na prvo mesto tudi pri izbiri študija in poklicne poti, družina pa mu je bila trdna opora in spodbuda. Uveljavljeni operni pevec v zadnjem času ne navdušuje le širokega kroga občinstva, ampak prepeva tudi svojemu sinčku. Nocoj, 22. decembra, vas skupaj s Pozabljenim orkestrom in svojimi glasbenimi prijatelji ter »zimskim možem« Vladimirjem vabi ob 18. uri na Božičnico v živo v postojnski kulturni dom. Če se boste odzvali vabilu v čarobni svet božičnih napevov, zagotovo ne boste obžalovali svoje odločitve!

Drage občanke, dragi občani,

z decembrom smo vstopili v obdobje veselja, iskric, lepih želja, pa tudi hitenja, praznovanja in zaključkov. Prazniki so vedno priložnost, da se zazremo vase in skušamo oceniti narejeno v preteklem letu.

Vsako leto ugotavljamo, da je za nami zahtevno obdobje, ampak lahko rečemo, da smo takšnega tudi pričakovali. Ponovno smo prehodili eno turbulentno leto. Takšno, ki je prineslo kar nekaj sprememb. Nekatero izmed njih so bile pričakovane, spet druge so marsikoga presenetile. Naučili pa smo se, da so edina stalnica v življenju prav spremembe, s katerimi se je treba spoprijeti na najboljši možen način. Prav je, da smo malo samokritični in premislimo, kje bi se dalo stvari še izboljšati.

Še bolje pa je, da se v prvi vrsti spomnimo dobrega sodelovanja in skupnih uspehov. Za vse narejeno v preteklem letu se moram zato najprej zahvaliti vsem sodelavcem na Občini, ki z odgovorno, skrbno in profesionalno držo opravljajo svoje delo, da lahko na koncu vedno potegnemo pozitivne zaključke.

Zahvala gre tudi vam, občanke in občani, ki ste nam v veliki meri stali ob strani in podpirali naše delo ter nas s svojimi konstruktivnimi kritikami usmerjali k potrebam, ki jih imate. Zavedamo se namreč, da vsaka beseda in dejanje nekaj pomenita. Vsak posameznik je s svojimi mislimi, željami in potrebami pomemben. Ni majhnih ljudi in ni majhnih dejanj. Ustvarjamo močne in velike spomine ter se zato trudimo upoštevati, spoštovati, obupati in udeležati večino želja.

Ob koncu leta si tako želim, da bi bili naši pogledi veseli in nasmejani, stiski rok močni in iskreni, misli pa ambiciozne in vzpodbudne.

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

4

tema meseca:

Bomo na topl'em?

11

tu živimo:

Cerkev sv. Križa v Stranah

12

na obisku:

Pavel Krajnc

Na naslovnici: Jure, Vladimir in Nejc Počkaj; fotografija: Urška Ostaneč.

POSTOJNSKI PREPIH Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, december 2022, leto izdaje 16, številka 135 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilh@postojna.si. • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Fotografija: Matej Škrlj.

Bog se želi roditi in rasti v nas

Vsak človek nenehno hrepeni po smislu, ljubezni, življenju. A se mu to troje pogosto izmika in se zaradi njegove krhkosti in grešnosti sprevrča v nasprotje: v nesmisel, hudobijo, smrt. Naj se človek še tako napreza, še tako trudi za napredek in razvoj, tega trojega zgotj s svojimi močmi ne more doseči. Temè nesmisla, greha in smrti lahko človeka reši samo nekdo, ki ga presega in je večji od njega.

V zgodovini so se mnogi spraševali o smislu življenja, o tem, kaj je v življenju najpomembnejše, in o lepoti bivanja. Med njimi zagotovo izstopa sv. Avguštín, ki je o skrivnosti božičnega praznika razmišljal takole: »Bog nas je tako ljubil, da se je zaradi nas rodil v času ... Človek je postal on, ki je človeka naredil, rodil se je iz matere, ki jo je ustvaril, pestovale so ga roke, ki jih je izoblikoval, dojile so ga prsi, ki jih je napolnil, jokal je v jaslíh kot otrok, ki še ne govori – On, Beseda, brez katere je nema človeška zgovornost.« (Govor na Gospodovo rojstvo 1882).

Glavna vsebina božičnega praznika je torej rojstvo – dogodek, ki ga tudi sicer označujemo kot veselega. Vsako človeško rojstvo je razlog za veselje in praznovanje; je znamenje, da Bog še ni obupal nad človekom in da še vedno vodi zgodovino. Ko pa gre za rojstvo njega, ki ni samo človek, ampak Božji Sin, je to še večji razlog za veselje. S svojim rojstvom prinaša Bog v temò absurda in izvotljenosti smisel in polnost, v svet sovraštva in hudobi-

je ljubezen in odpuščanje, v človekovo srce svoj mir in toplino.

Bog se je res rodil v določenem zgodovinskem trenutku in kraju – pred dobrimi dva tisoč leti v Betlehemu. Vendar »se rojeva« in prihaja med nas tudi danes. Njegovo najodločilnejše rojstvo se dogaja v nas samih, ko ga sprejmemo v veri in hočemo živeti povezani z njim. Cerkveni očetje so poudarjali, da je Bog postal človeški otrok, da bi človek postal Božji otrok. Božični praznik nas torej odpira tej skrivnosti, da se mora Bog roditi tudi v nas samih. Njegovo rojstvo v nas pa je šele začetek neslutene življenjske pustolovščine. Bog, ki se rojeva v nas, želi v nas in z nami rasti. Rasti na najrazličnejše načine, ko si prizadevamo za dobroto, ljubezen in plemenitost, ko se odločamo za življenje, za nesebično podarjanje, za prinašanje luči in smisla tam, kjer pritiska na človeka bivajska temà in ga muči obup.

Vsem bralcem in bralkam Prepiha želim, da bi vedno bolj živeli iz bogatega božičnega sporočila: Bog se želi roditi in rasti v nas. Zato smo povabljeni, da z njegovo svetlobo in ljubeznijo razsvetlimo in ogrejemo srca naših bližnjih, saj tako postajamo Božji otroci. Slednje pa postajamo tudi, ko dopustimo, da se v našem srcu rojeva in raste betlehemska Dete, ki razsvetljuje, ogreva in osmišlja vse naše življenje. Vesel in blagoslovljen božič!

Tilen Kocjančič, vikar v Postojni

Bodimo drugačni, a dobri v vsem in do vseh

Prazniki so najlepši, ko jih preživimo v krogu družine, sorodnikov in prijateljev. Najlepši so, ko jih preživimo v svojih domovih, ki izžarevajo ljubezen in srečo. Različnost med ljudmi je nekaj, kar nam je dal Bog. V sveti knjigi Kur'an je zapisano: O ljudje, ustvarili smo vas iz moškega in ženske in vas naredili v plemena in ljudstva, da bi se spoznali. Najbolj cenjen med vami pri Allahu je tisti, ki se ga najbolj boji; Allah resnično ve vse in nič mu ni skrito. (Sura Al-Hudžurat – Sobe, 13)

Vse, kar je Bog ustvaril, je minljivo, tako tudi naše življenje. Zakaj bi zapravljali čas za nerazumevanje in sovraštvo, za osamljenost in žalost? Če razumemo bistvo življenja, je vsem takoj lažje – nam in ljudem okrog nas. Na žalost vedno več ljudi ne razume teh Božjih sporočil in nalog. Pozabili smo na svojo glavno nalogo, ta je biti »človek«. Biti dober ni le naloga med prazniki. Živeti in deliti dobro moramo vseh 365 dni v letu. Hitro pozabimo, da lahko, kot bi mignil, nepovratno izgubimo vse, kar imamo. Zato moramo odpreti svoja srca vsem. Zakaj? Ker nas Bog tega uči in pravi, da smo si različni, zato, da se spoznavamo, družimo, delimo skupne trenutke in izkušnje, si pomagamo, smo si v oporo v kakršnihkoli življenjskih trenutkih, v dobrem in slabem.

Prazniki so čas, ko moramo obuditi in okrepiti družinske in prijateljske odnose in jih ohranjati skozi celo leto. Izkoristimo življenje za spoznavanje in doživljanje različnih ljudi, pokažimo, da smo iz krvi in mesa, pokažimo, da smo si v dobrem enaki. Poskušajmo prispevati in temu svetu pokazati lepo sliko druženja, ljubezni, medsebojnega razumevanja. Živimo v lepi in urejeni državi, ki dopušča različnost in ljudi z različnimi pogledi, a vse bi se moralo začeti pri nas – že pri vzgoji otrok. Ne dovolimo, da se naši otroci napolnijo s sovraštvo. Če se to zgodi, smo vsi krivi in nosimo kolektivno odgovornost.

Naj bo letošnje sporočilo proti nasilju, proti sovraštvo, proti neenakosti. Bodimo drugačni, a dobri v vsem in do vseh.

Vsem Vam, ki praznujete, želim lepe praznične dni, osebno srečo, zdravje in srečne prihajajoče praznike.

Fahrudin Smajić, imam v Postojni

Močne ohlavitve so nas k odpiranju radiatorjev letos sicer prisilile že sredi septembra, v nadaljevanju relativno mile temperature pa nas za zdaj še niso prehudo udarile po žepu. A do pomladi je še nekaj dolgih mesecev, zato je marsikdo zaskrbljen, ali bo zaradi vesplošne druginje in povišanja cene energentov najbolj mrzle mesece lahko preživel na toplem. Kurjava nas bo stala povprečno za dobro tretjino več kot lani, najvišje položnice pa lahko to zimo pričakujejo predvsem tisti, ki so priključeni na plinovod.

Slednji so v postojnski občini sicer maloštevilni, saj izgradnja plinovoda poteka postopno in (v skladu z ekonomiko investicij pri Petrolu) počasi. V zadnjih letih narašča zanimanje za priklop na daljinski sistem ogrevanja z lesno biomaso, zato v podjetju Energetika Dolenc še posebej letos komaj dohajajo povpraševanje. Tako v mestu kot po vaseh je vse več toplotnih črpalk in malih sončnih elektrarn. Na Občini Postojna v skladu z energetske politike spodbujajo izkoriščanje obnovljivih virov energije in menijo, da je možnosti za prehod na okolju prijaznejše načine ogrevanja (zlasti dolgoročno) še precej.

Lokalni energetski koncept je zastarel

Lokalni energetski koncept (LEK) Občine Postojna iz leta 2012, s katerim se določa energetske usmeritve kratkoročnih in dolgoročnih razvojnih načrtov lokalne skupnosti, že nekaj let čaka na prevetritev. Kot predvideva **občinska gradbena nadzornica Marjetka Treven**, bodo novega v skladu z aktualno evropsko zakonodajo na področju energetike sprejeli v naslednjem letu. Kljub temu bo po njenem mnenju najbrž zadostovala le novelacija obstoječega LEK oziroma

akcijskih načrtov za prihodnje petletno obdobje.

Akcijski načrt kot sestavni del energetskega koncepta predlaga rešitve za izboljšanje trenutnega stanja in trajnostnega energetskega razvoja občine. Predlagani ukrepi pripomorejo k izboljšanju energetske oskrbe z energijo, zmanjševanju emisij snovi v zrak in toplogrednih plinov ter k izboljšanju življenjskega okolja prebivalcev.

Na Občini pripravljajo načrte za celovito energetske prenovi drugih večjih objektov, med njimi »stare porodnišnice« in Kutinove hiše.

Trevenova zatrjuje, da je večina akcijskih ukrepov iz obstoječega LEK uresničenih, manjša odstopanja so samo na področju zavez o širitvah plinovodnega omrežja. »Utekočinjeni naftni plin (UNP) je bil že v preteklih letih najdražji energent za ogrevanje. Manjše zanimanje za gradnjo plinovodnega omrežja na drugi strani pomeni uspešno obsežno širitev daljinskega ogrevanja na lesno biomaso (DOLB). Prav pri plinovodnem omrežju se bo v prihodnjih letih energetska kriza najbolj poznala,« domneva Marjetka Treven.

Izjemen interes za priključitev na DOLB

Občina Postojna je z namenom znižanja stroškov ogrevanja in zmanjšanja onesnaževanja okolja že pred dobrim desetletjem podelila koncesijo za projekt izgradnje daljinskega sistema ogrevanja na lesno biomaso podjetju Energetika Dolenc (ED). Na toplarno ob cesti v Staro vas je danes priključena večina javnih objektov, med njimi občinska stavba, Ljudska univerza, Šolski center, Vrtec, OŠ Antona Globočnika, Zdravstveni dom, Bolnišnica, Gasilsko-reševalni center, Glasbena šola in Dom upokojencev.

Kot kažejo analize porabe, so se po prehodu na daljinsko ogreva-

z izpuhom iz višjega, bolj oddaljenega dimnika zagotavlja izpuste, kar petkrat nižje od normativov. »Letos smo zamenjali še dve kurilni napravi ter dodali en filter in dimnik. Vsaka peč ima svoj elektrofilter in dimnik, zato je čiščenje popolnoma ločeno, s tem pa so močno zmanjšane emisije prašnih delcev,« opisuje pozitiven učinek na okolje **Borut Dolenc, direktor podjetja Energetika Dolenc**.

Med prednostmi daljinskega ogrevanja za uporabnike pa poleg cene izpostavlja neprekinjeno ogrevanje (tudi ponoči), s katerim se poraba energije še zniža. Kot primer navaja stanovanjska bloka na Kremenci. »Temperirana stanovanja v bloku z delilniki imajo kar trikrat manjšo porabo od sosednjega brez delilnikov in nočnega ogrevanja,« ugotavlja Dolenc. Ceno ogrevanja so bili letos (zaradi kar 100-odstotnega povišanja cene elektrike) sicer primorani povišati za petino. Čeprav se je podražil tudi les, pa to zaradi zaloga po starih cenah ne vpliva na rast cene ogrevanja.

Po Dolenčevih besedah beležijo letos izjemen interes za priklop na DOLB. »Letos je noro, vsi se želijo priključiti,« pravi koncesionar in napoveduje skorajšnji začetek izgradnje nove linije za toplovod od kurilnice ob Titovi cesti do Industrijske cone Liv. V sistemu DOLB je (po Dolenčevih besedah) trenutno okoli 1500 stanovanj v večstanovanjskih stavbah in približno 30 v individualnih hišah.

Postojna je ena redkih občin z veliko vetrno elektrarno.

V toplarni izgoreva les, ki sicer predstavlja odpad – veje, lubje, krošnje in odpadni gradbeni les, ki večinoma ostaja v gozdu. Kot še poudarja Dolenc, je njihovo podjetje dober primer krožnega gospodarstva, saj za vse, od surovine do končnega izdelka, poskrbijo sami. Na leto tako proizvedejo kar devet gigavatov energije.

Z novo tehnologijo, ki bo omogočala soproizvodnjo električne energije z uporabo lesne biomase (SPTe), pa se bo ta številka še povečala. Dolencu se zdi najpomembnejše, da bo podjetje Energetika Dolenc s tem korakom postalo popolnoma samozadostno.

Sedem kilometrov plinovoda

Gradnjo in upravljanje omrežja za distribucijo plina v občini Postojna izvaja na osnovi koncesijske pogodbe **družba Petrol**. Dolžina plinovoda v mestu Postojna je trenutno 6900 metrov s 160 priključki, s plinom se oskrbuje 399 odjemalcev. »Omrežje širimo skladno s širitvijo ostale infrastrukture v cestah in ekonomiko investicij na način, da ga bo v prihodnosti ob morebitni možnosti priklopa na zemeljski plin mogoče priključiti na nov vir,« pojasnjujejo v Petrolu.

»V omrežje distribuiramo utekočinjen naftni plin iz dveh ločenih izparilnih postaj. Plin distribuiramo v omrežje stalno, neodvisno od kurilne sezone, tako si dolžino sezone odjemalci prilagajajo sami oziroma po dogovoru z upravniki, če

se plin uporablja v skupnih kotlovnica večstanovanjskih objektov,« še pojasnjujejo. Zaradi nihajnosti in nepredvidljivosti trga z energenti si njihovega gibanja cen v družbi Petrol ne upajo napovedovati, bodo pa te po njihovem mnenju odvisne tudi od nadaljnjih ukrepov države.

Energetska sanacija – manjša poraba

V letih 2018 in 2019 je Občina v sodelovanju s koncesionarjem, družbo Petrol, ob pomoči evropskih sredstev izvedla načrtovane celovite prenove 14 javnih objektov v lasti Občine. Po pojasnilu Marjetke Treven so razširjene energetske preglede opravili na 20 objektih v lasti Občine in se odločili za celovito energetska prenovo z zamenjavo energenta na štirinajstih.

»Rabo energije v prenovljenih objektih spremlja tudi zasebni partner, ki z upravljanjem na daljavo zagotavlja načrtovane 30-odstotne prihranke,« pojasnjuje Marjetka Treven. Ob tem ugotavlja, da so bili takoj po izvedenih celovitih energetskih prenovah načrtovani prihranki sicer doseženi, a so se ti po uvedbi dodatnih prezračevalnih ukrepov med odmori v šolskih prostorih (zaradi covid) občutno zmanjšali.

Knjižnica, enota vrtca na Vilharjevi ulici in šola v Studenem se še vedno ogrevajo na kurilno olje, Osnovna šola (OŠ) in vrtec Prestranek ter podružnični OŠ Planina in Bukovje pa uporabljajo lesno biomaso oziroma pelete. Plin in toplotne črpalke zagotavljajo toploto na OŠ Miroslava Vil-

harja, s pomočjo toplotnih črpalk se ogrevajo tudi v Podjetniškem inkubatorju v Velikem Otoku. Podružnična OŠ v Hruševju pa se po sistemu toplotnih črpalk ogreva z zemeljsko energijo.

Na Občini pripravljajo načrte za celovito energetska prenovo drugih večjih objektov, med njimi »stare porodnišnice« in Kutinove hiše. »Finančne konstrukcije za obnovo še niso zaključene, saj čakamo na primerne razpise za pridobitev evropskih sredstev,« pravi Trewnova.

Kjer je le mogoče oziroma tehnično izvedljivo, širijo daljinsko ogrevanje na lesno biomaso in hkrati opuščajo

ENSVET

Večstanovanjski objekti v mestu so večinoma priključeni na DOLB ali na skupne kotlovnice, individualne hiše pa večinoma prehajajo na obnovljive vire energije. Tako v mestu kot na podeželju je vse več ogrevanja s toplotnimi črpalkami ob hkratni proizvodnji lastne električne energije (z malo sončno elektrarno). V energetsko-svetovalni pisarni (ESP) ENSVET opažajo v zadnjem letu izjemen porast tega vira energije. »Občani imajo zato že težave z izvajalci, saj ti ne zmorejo povečanega obsega dela, prihaja pa tudi do težav z dobavo komponent za izvedbo sistema,« pravi **svetovalec Lucjan Batista**.

Občina je v letih 2018 in 2019 v sodelovanju s koncesionarjem, družbo Petrol, ob pomoči evropskih sredstev izvedla celovito energetska prenovo 14 javnih objektov v njeni lasti.

kotle na fosilna goriva oziroma jih ohranjajo le kot rezervo ob morebitnem izpadu centralne kotlovnice.

Na Občini opažajo, da se šibke točke pri oskrbi z energijo in njeni porabi iz leta v leto spreminjajo. »Ko se nekatere odpravijo, se pojavijo nove. «Glede oskrbe bomo v letošnjem letu posebno zaskrbljeni, če pride do pomanjkanja elektrike,« pravi Marjetka Treven. Vsi napredni sistemi priprave energije za ogrevanja (tudi DOLB) in upravljanja z njo namreč temeljijo na zapleteni tehnologiji, ki zahteva stabilno dobavo elektrike.

Vendar v manjših naseljih na podeželju vseeno še vedno pokurijo največ drv, peletov in sekancev.

»Energija iz polen je najcenejša, največji porast cen pa je pri peletih, kjer je cena energije praktično enaka kot pri kurilnem olju,« je presenečen Batista. To se po njegovih besedah v zadnjih 20 letih ni dogajalo. »Elektrika kljub podražitvam oziroma sedaj regulirani ceni ni bistveno dražja. Če se ogrevamo s toplotno črpalko, ki ima grelni število (COP) 2,5, pa se že močno približamo ceni energije, pridobljene iz polen. Ta je kar za več kot polovico cenejša od kuril-

»Energija iz polen je najcenejša, največji porast cen pa je pri peletih,« pojasnjuje energetski svetovalec Lucjan Batista.

Sončna energija je na Postojnskem izkoriščena premalo, zato na Občini spodbujajo nameščanje fotovoltaičnih panelov na strehe individualnih hiš.

nega olja,« preračunava energetski svetovalec. Najdražje je ogrevanje s plinom propan-butan (UNP), zato so v mnogih večstanovanjskih hišah, kjer so se ogrevali na ta način, že prešli na katerega od cenejših načinov ogrevanja.

Poleg izbire energenta prispevajo k prihranku tudi dobra izolacija, zamenjava vrat in oken ter tudi peči, saj sodobna tehnologija nudi boljše izkoristke. Stroške ogrevanja zmanjšamo še s pravilnim upravljanjem, z regulacijo in nastavitvijo ogrevalnega sistema, s pravilnim servisiranjem in vzdrževanjem kurilne naprave in dimovodnih napeljav ter s pravilnim kurjenjem.

Pri izbiri najugodnejšega načina ogrevanja oziroma najučinkovitejših ukrepov energetske sanacije stavbe lahko občanom pomaga posvet z energetskim svetovalcem. »Svetovanje poteka po naročilu, ki je lahko telefonsko, po mailu ali spletnem obrazcu, objavljenem na spletni strani Eko sklada, kjer si občani lahko sami rezervirajo zeleni termin. Poleg osebnega svetovanja je možno tudi svetovanje po mailu, telefonsko ali po Zoomu,« vabi Batista.

V ESP se lahko občani seznanijo tudi z možnostjo pridobivanja subvencij za posamezne in celovite ukrepe pri Eko sklada. »Poleg ugodnih kreditov, ki jih daje Eko sklad, so aktualni tudi razpisi za nepovratna sredstva praktično za vse namene: za nabavo in menjavo kurilnih in ogrevalnih naprav, izolacijo ovoja stavbe, prezračevanja in ogrevanja sanitarne vode,« našteva Batista. Dodaja še, da

bo najbolj »aktualni« razpis za sončne elektrarne objavljen predvidoma konec tega leta.

Obnovljivi viri

Podatke o strukturi energentov v posameznih občinah zbira SURS na podlagi podatkov, ki jih pridobi od dobaviteljev. Z navedenimi (razen za lastne objekte) na Občini ta trenutek ne razpolagajo. Menijo pa, da

Vse več je ogrevanja s toplotnimi črpalkami ob hkratni proizvodnji lastne električne energije.

je možnosti za dodatno izkoriščanje obnovljivih virov dolgoročno precej.

»Poleg LEK-a imamo sprejet tudi Občinski prostorski načrt (OPN) in Občinske podrobne načrte (OPPN-je), ki omogočajo izvedbo investicij v obnovljive energije in širitve elektro omrežja ter izgradnjo mreže elektro polnilnic,« navaja Marjetka Treven.

Sončna energija je na Postojnskem izkoriščena zagotovo premalo, zato na Občini spodbujajo nameščanje fotovoltaičnih panelov na strehe individualnih hiš za samooskrbo prebivalstva. Postojna je ena redkih občin z veliko vetrno elektrarno. Po besedah Trevnovce so že pripravljene načrti za postavitve dodatne vetrnice pod Nanosom, kar omogoča tudi Občinski prostorski načrt. Območje Nature 2000 pa danes ne bi več dovoljevalo postavitve male hidroelektrarne (SENG) ob Planinski jami, ki tam obratuje že nekaj let.

Tudi na Občini opažajo povečanje števila toplotnih črpalk, predvsem ob hkratni proizvodnji lastne električne energije. »Nekateri investirajo tudi v zemeljske vrtine, ki jih lahko izkoriščajo naprednejše toplotne črpalke z večjim izkoristkom,« še ugotavlja Marjetka Treven. Zaveda se, da so vse te investicije, kljub delnim subvencijam Eko sklada, še vedno izredno velik finančni zalogaj.

Stroški ogrevanja bodo višji

Podjetje Tabor upravlja z več kot 30 večstanovanjskimi stavbami v postojnski občini in skrbi za ogrevanje določenih objektov. Letos so, po navedbah **Dejana Radiča**, začeli ogrevati konec oktobra, kar je nekoliko pozneje kot v preteklih letih – tako zaradi ugodnih temperatur kot zaradi energetske krize. Za ogrevanje uporabljajo večinoma kurilno olje, v enem od stanovanjskih blokov pa uporabljajo skupno toplotno črpalko.

odzivu, želijo pravično delitev in plačilo ogrevanja po načelu 'kolikor porabim, toliko tudi plačam,« pravi upravnik.

Zamenjava merilnikov je eden od ukrepov za manjšo porabo; kjer ni regulatorjev na toplotnih pečeh, so jih vgradili s soglasjem lastnikov. »Ti na podlagi zunanjih temperatur prilagajajo ogrevanje vode v kotlu, kar pomeni, da radiatorji ob višjih zunanjih temperaturah niso vreli.«

Glede na rast cen kurilnega olja pri Taboru (v primerjavi z lansko sezono) pričakujejo 35-odstotno povečanje stroškov za ogrevanje. Ogrevanje s toplotno črpalko pa se bo predvidoma podražilo kar za 75 odstotkov. Ob tem Radič izpostavlja vendarle boljši izkoristek tega načina ogrevanja, zaradi česar bo lastnike oziroma uporabnike toplo stanovanje na koncu vseeno stalo manj.

V **podjetju Stanovanjska**, ki upravlja z 32 stanovanjskimi stavbami v občini, so peči prižgali že konec septembra. Kot skopo pojasnjujejo, za ogrevanje v glavnem uporabljajo kurilno olje, v manjši meri tudi pelete in utekočinjen naftni plin. Stroškov porabe ne morejo oceniti, saj se je sezona šele dobro začela. »Poraba ni odvisna le od cen energentov, pač pa tudi od tega, kako mrzla bo zima in kako bodo porabo zmanjševali uporabniki.« Dodajajo še, da imajo letos manjše težave pri dobavi peletov.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografije: Mateja Jordan in Valter Leban.

Tudi v naši občini se povečuje število toplotnih črpalk.

Občina Postojna dobila nov Občinski svet

Kratke ustanovne seje Občinskega sveta Občine Postojna se je udeležilo vseh 23 izvoljenih članov, med njimi je bil tudi župan Igor Marentič. Funkciji župana in občinskega svetnika nista združljivi, zato so občinsko volilno komisijo pozvali, da ugotovi, na koga bo prešel svetniški mandat. Vodenje prve seje je pripadlo najstarejši članici sveta, Viktorji Kukanja (SDS).

Ustanovne seje novoizvoljenega Občinskega sveta Občine Postojna se je udeležilo vseh 23 izvoljenih svetnikov.

Ustanovna seja občinskega sveta Občine Postojna je bila 14. decembra, vodila jo je najstarejša članica **Viktorja Kukanja** (SDS). Na seji so se seznanili s poročilom Občinske volilne komisije o izidu volitev članov občinskega sveta in župana Občine Postojna. Na volitvah je glasovalo dobrih 40 odstotkov, oziroma 5247 volivcev, od teh sta dva glasovala po pošti. 97 glasovnic je bilo neveljavnih. Mandatna komisija – sestavljali so jo **Maja Korošec, Patrik Bole in Tea Konrad** – je predlagala sprejem vseh 23 izvoljenih članov občinskega sveta; vsi so bili na seji tudi prisotni. Pri **Igorju Marentiču** so sicer ugotovili nezdržljivost funkcije občinskega svetnika s funkcijo župana, odločil se je za slednjo. Svetniki so občinsko volilno komisijo pozvali, da ugo-

tovi, na katerega kandidata z Liste Mi znamo bo prešel mandat člana sveta.

Po uradnih rezultatih volilne komisije sta v postojnskem občinskem svetu dobili po eno svetniško mesto SD – izvoljen je bil **Patrik Bole**, in N.Si – njen svetnik je **Andrej Smerdu**. Lista za mlade je prejela tri mandate, svetniki so postali **Ula Tomaduz, Samo Vesel in Tanita Čamdžić**. Slednja je z dvajsetimi leti najmlajša svetnica v tem mandatu. Tri svetnike ima tudi Gibanje Svoboda – **Roberta Pavšiča, Katjo Čehovin in Aljaža Meršeta Vičiča**. Nov 4-letni svetniški mandat so prejeli **Tea Konrad, Anita Knez in Denis Smiljanić** z liste TeK za napredek. Slednji je bil izvoljen na podlagi preferenčnih glasov. Voliv-

ci, ki so glasovali za omenjeno listo, so oddali več kot četrtnino preferenčnih glasov, kandidat pa je prejel več kot 10 odstotkov glasov, oddanih za listo. Ostale tri liste so prejele vsaka po štiri mandate. Listo krajevnih skupnosti Poper, za podeželje in mesto bodo zastopali **Tina Klanjšek, Andrej Poljšak, Maja Korošec in Tadej Smrdel**. Svetniki Slovenske demokratske stranke bodo **Zvonko Črnač, Tamara Bizjak, Boštjan Vilhar in Viktorja Kukanja**, Liste Mi znamo pa **Tanja Dekleva, Andrej Berginc in Nataša Režek Donev**. Igor Marentič se je odločil za župansko mesto, zato bo svetniško prešlo na drugega kandidata liste.

Zvonko Črnač (SDS) je že na prvi seji nakazal, da bo stranka nasprotovala predlagani ureditvi postojn-

ske avtobusne postaje. »Pazljivo in zelo natančno je treba odmerjati, kako se bo Postojna v bodoče razvijala,« je dejal s čestitkami za izvolitev. Največ, tj. 856 glasov, je na novembrskih volitvah prejela Lista Mi znamo. »Verjamem, da bomo sodelovali, tako kot smo v preteklih dveh mandatih,« je dejal Andrej Berginc (Mi znamo) in svetnikom zaželel lepe praznike. Ob koncu seje so imenovali še člane Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. To so postali Aljaž Merše Vičič (Gibanje Svoboda), Tina Klanjšek (KS Poper), Andrej Berginc (Mi znamo), Patrik Bole (SD), Andrej Smerdu (N.Si), Zvonko Črnač (SDS) in Tea Konrad (TeK za napredek).

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Občina Postojna.

Župan Igor Marentič je tudi državni svetnik

V letošnjem super volilnem letu smo 24. novembra dobili tudi novo sestavo Državnega sveta RS. Med 22 državnimi svetniki, ki bodo zastopali lokalne interese, je tudi Igor Marentič. V naslednjem 5-letnem mandatu bo zastopal interese občin Divača, Ilirska Bistrica, Hrpelje-Kozina, Komen, Pivka, Postojna in Sežana.

V Državnem svetu sooča interese vseh glavnih segmentov družbe – socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih – 40 svetnic in svetnikov, od teh je 22 predstavnikov lokalnih interesov. Novoizvoljenemu svetniku **Igorju Marentiču** bodo izkušnje iz dveh županskih

V novembru je bil Igor Marentič tretjič izvoljen za župana in prvič za državnega svetnika.

mandatov zagotovo v pomoč pri zastopanju interesov primorsko-kraških občin.

»To, da sem že vrsto let aktivno vključen v lokalno politiko, je zagotovo prednost pri zastopanju interesov občin in regije, saj poznam tako potrebe kraških kot notranjskih občin. Mandat državnega svetnika mi omogoča tudi, da bom fizično prisoten v krogu odločevalcev in bom izkoristil te povezave zato, da bi se občinske zadeve lahko premaknile z mrtve točke in se bo glas lokalnih skupnosti slišal tudi na državni ravni. In pri tem ne gre le za občine, katerih interese uradno zastopam, ampak za pobude katerega koli župana za dobrobit lokalnih skupnosti,« je povedal Marentič.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Predjama bo lažje zadihala

Prebivalci Predjame ob navalu turistov v poletni sezoni pričakujejo od odločevalcev predvsem rešitve za zmanjšanje prometa po (pre)ozkih cestah in ureditev parkiranja. Problematiko vsaj deloma naslavlja tudi projekt Predjama Sustainable, saj s ciljem za zmanjševanje osebnih avtomobilov in z alternativnimi načini prevoza v prvi vrsti nagovarja k trajnostni mobilnosti. Izdelan je že Mobilnostni načrt kot podlaga za ukrepe, s katerimi naj bi se ta do zaključka projekta v letu 2024 izboljšala vsaj za pet odstotkov.

Obisk Predjame, danes v svetovnem merilu prepoznavne turistične destinacije, je v zadnjem desetletju narasel kar za dve tretjini. Prometno načrtovanje ne sledi hitremu povečevanju obiska, kar pomeni veliko obremenitev za cestno infrastrukturo in povzroča številne nevšečnosti tako vaščanom kot obiskovalcem.

Prometno načrtovanje mora slediti obisku Predjame

Vsaj delno rešitev za vas s 85 prebivalci si na Občini Postojna obetajo od projekta norveškega sklada Predjama Sustainable. V njem sodelujejo še družba Postojnska jama, Inštitut za politike prostora in (kot primer dobre prakse) norveška občina Strand. Projekt, s katerim naj bi dolgoročno odpravili prometne zamaške in uredili parkiranje v Predjami, je po besedah **koordinatorice Tine Krvina** v fazi implementacije sprejetih in potrjenih ukrepov iz Mobilnostnega načrta. Ta bo predvidoma predstavljen še v tem mesecu. Dokument poleg analize aktualnega stanja podaja tudi vizijo razvoja prometnega režima do Predjamskega gradu.

Akcijski načrt definira po besedah **Urbana Jerihe z Inštituta za politike prostora** tiste rešitve, ki so v Postojni in Predjami uresničljive in učinkovite. »Za izboljšanje dostopnosti do lokacije in turistične izkušnje na lokaciji sta ključna zmanjšanje deleža motoriziranega prometa in izboljšanje trajnostnih načinov potovanja. Ukrepi zato zajemajo organizacijo delovanja, promocijo, optimizacijo infrastrukture in tudi uvedbo novih storitev.«

Povečevanje deleža trajnostnih oblik mobilnosti na poti do Predjame brez zmanjševanja obiska Predjamskega gradu mora biti postopno, veleva mobilnostni načrt. Začne naj se z enostavnejšimi in milejšimi ukrepi, nato se ti skozi čas logično nadgrajujejo in krepijo.

Postojnsko jamo je leta 2019 obiskalo okrog 900.000 ljudi, kar 300.000 jih je nadaljevalo

Povečan obisk turistov v Predjami vpliva tudi na obremenjenost prometne infrastrukture.

tudi pot proti Predjami. Po podatkih družbe Postojnska jama jih približno polovica pride z organiziranim, druga polovica pa z individualnim prevozom, najpogosteje z avtomobilom. Delež slednjih se povečuje, tako je letos poleti prišlo v Predjamo kar tri četrtine obiskovalcev z lastnim motornim prevozom. Delež tistih, ki so prispeli z avtobusom, s kolesom ali peš, se mora skladno z načrtom v naslednjem letu povečati s 26 na 31 odstotkov.

Odgovor na ključno vprašanje, kako priti od akcijskega načrta do učinkov, pa po Jerihovem prepričanju zagotavlja le intenzivno sodelovanje vseh akterjev: lokalne uprave, upravljalca turistične destinacije, ponudnikov mobilnostnih storitev, turističnega sektorja ter organizirane in splošne lokalne skupnosti.

Potrebna bo skupna daljnosežna vizija za Predjamo

V družbi Postojnska jama so z zadovoljstvom pozdravili pobudo Občine, da se kot partner pridruži projektu Predjama Sustainable. Po mnenju **predsednika upravnega odbora Marjana Batagelja** so predlagane rešitve »v okviru realnih možnosti, še posebej kratkoročne«. »Pomembno je tudi, da so predlogi ukrepov in usklajevanja nastajali ob sodelovanju širše javnosti lokalne skupnosti,« poudarja Batagelj, a pogoja več sodelovanja Ministrstva za kulturo, enega ključnih deležnikov in odločevalcev pri načrtovanju rabe prostora v Predjami.

Ob tem izpostavlja dejstvo, da je Predjama občutljivo območje, kjer veljajo številni naravovarstveni in kulturno-varstveni režimi in pogoji. Zato je po njegovem mnenju nujno sprejetje OPN in OPPN, saj bodo s tem postavljeni temelji dolgoročnega razvoja. »Pomembno je, da se projekt ne preneha izvajati, ko bo formalno za-

ključen in sredstva iz tega naslova porabljena, ampak da se dobre prakse, ki bodo izhajale iz projekta in izkušenj, nadaljujejo in nadgrajujejo.«

Koordinatorica projekta Tina Krvina sicer zaznava različne poglede na prioritete ukrepov in pomanjkanje skupne daljnosežne vizije za Predjamo, kar pa razvoja projektnih aktivnosti ne zavira.

Mobilnostni načrt prinaša konkretne ukrepe

»Vzpostavili smo projektno skupino, izpeljali študijski turi na Norveško in v Postojno, začeli z meritvami prometa na relaciji Postojna–Predjama, oblikovali delovno skupino za urejanje turistične destinacije Predjama, v sklopu priprave mobilnostnega načrta se je izvedlo anketiranje domačinov in turistov, uredila se je tudi situacija s smetmi,« našteva Tina Krvina.

V izdelavi je še interaktivna spletna stran, na kateri bo uporabnik lahko izbral trajnostno obliko prevoza do Predjame, v kratkem pa bodo označili že obstoječe pešpote in kolesarske poti v Predjamo.

Do nove sezone nameravajo urediti parkirišče na Belskem in vzpostaviti dodatno avtobusno linijo, urediti talne označbe in parkirna mesta za invalide ter onemogočiti parkiranje ob cesti, prostor med lipo in Predjamo pa urediti v varen prostor (skoraj) brez prometa.

Projekt, v celoti vreden pol milijona, se je začel maja letos, zaključen pa bo v letu 2024. Postojnska občina bo zanj pridobila 264 tisoč evrov, za vse načrtovane investicije pa bo sredstva prispevala tudi iz lastnega proračuna.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Občina Postojna.

Lučke zasijale v družbi Miklavža in množice obiskovalcev

Letošnje odprtje veselega decembra na Titovem trgu v Postojni je po treh letih spet gostilo množico obiskovalcev. Dogodek, ki je združil prižig prazničnih lučk, prihod Miklavža in odprtje mestnega drsališča, je bil zaradi dežja sicer prestavljen s 5. na 6. december, zato smo še z večjim navdušenjem čakali Miklavža ter glasno odštevali do slavnostnega prižiga nove osvetlitve in odprtja atraktivnega drsališča. Zavzeti drsalci so se ledene ploskve ob odprtju lahko naužili brezplačno.

Po dveh pandemičnih decembrih je bilo letošnje pričakovanje prazničnega dogajanja na trgu toliko večje.

S pesmijo nas je uvodoma pozdravil **vrčevski zborček Bonbončki** pod vodstvom **Kristine Česnik**, nato so otroci skupaj z **županom Igorjem Marentičem** glasno priklicali prvega dobrega decembrskega moža. Miklavž je prišel na prizorišče v družbi angelčkov in parkeljnov. Po družnem odštevanju do prižiga lučk je mesto zasijalo v prenovljeni osvetlitvi. Letos

je (po dveh decembrih brez množičnih prireditev) pričarala posebno čarobno vzdušje. Občina je lučke za praznično okrasitev letos prvič najela in namenila nekoliko več sredstev, saj je sedaj okrašena tudi prenovljena Tržaška cesta. Osrednji mestni del je sicer letos okrašen v manjšem obsegu, a svetleča podoba je prenovljena, bogata in lično poenotena v belo.

Tudi na drsališču prevladuje praznično vzdušje.

Za vrhunec večera je na trgu zasijalo še veliko drsališče. Tako je središče mesta zares oživel in bo ostalo tako vse do novega leta. Z najetim drsališčem upravlja tokrat Občina in ponuja pester zabavni program na ledu. Ob odprtju so ledeno ploskev, ki jo bogati atraktivna barvna svetlobna podlaga, "krstile" s plesno točko umetnostne drsalke iz drsalnega kluba Jesenice. Zatem so k drsanju povabile še vse ostale, ki so se ob animaciji **Jasmine Žvokelj** iz Cici ekipe učili tudi bontona na ledu. Cel december se ob pomoči **IHK Piščanci** vrstijo še različni drugi dogodki – od šole hokeja in tečajev drsanja, javnih treningov hokej kluba do dobredelnih iger in družinskega dneva na ledu. Za to, da je druženje na ledu in ob njem še prijetnejše, ves december skrbi-

jo tudi različni gostinski ponudniki na stojnicah. Na silvestrovo bomo v novo leto lahko celo pridrsali, saj bo ob silvestrovanju na trgu tudi drsališče odprto do enih zjutraj.

Slovesni uvodni dogodek je poleg dogajanja na trgu naznanil tudi preostali del pestrega decembrskega programa. Zahvaljujoč številnim društvom in ustanovam iz občine, ki z medsebojnim sodelovanjem skrbijo za praznični utrip, se dogodki vrstijo vsak dan v mesecu na različnih lokacijah – v kulturnem domu, Mladinskem centru, v prostorih nekdanje Manufakture, po mestnih ulicah, na trgu ...za vse okuse in generacije.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografiji: Foto Atelje Postojna.

Županova zahvala in voščilo v »Zimskem večeru«

Župan Igor Marentič je bil na drugi decembrski četrtek gostitelj novoletnega sprejema za občane. Po dveletni prisilni prekinitvi tradicije je bil spet čas za druženje ob izbranem kulturnem programu in dobrih željah za prihajajoče leto. Tokrat je za vrhunsko izvedbo skladb s praznično tematiko v okviru koncerta Zimski večer poskrbel vokalni tercet Katrinas ob spremljavi godalnega kvarteta Feniks.

Župan se je v svojem nagovoru zahvalil svojim sodelavcem za sodelovanje. Izpostavil je njihovo predano, odgovorno in profesionalno delo. Zahvalil se je tudi občankam in občanom za zaupanje, ki so mu ga s ponovno izvolitvijo izkazali na novembrskih lokalnih volitvah. Hvaležen je tudi za podporo v minulih dveh man-

datih in za vse konstruktivne kritike, saj so tudi te pripomogle k prepoznavanju potreb lokalne skupnosti in načrtovanju ter udejanjanju pravih projektov in rešitev.

Njegove želje so se zlele z univerzalno umetnostjo, ki povezuje ljudi po vsem svetu in premaguje vse ovire – z glasbo. Tercet Katrinas

Praznični koncert Zimski večer v izvedbi terceta Katrinas in godalnega kvarteta Feniks je bil »pika na i« na županovem novoletnem sprejemu.

je skupaj z godalnim orkestrom Feniks in harfistko vnesel v dvorano postojnskega kulturnega doma praznično vzdušje. Hladen zimski večer je ogrel s toplino Mozartovih in drugih skladb iz zakladnice kla-

sikov, ponarodelih božičnih ter zimzelenih prazničnih skladb in navdušil glasbene sladokusce.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Investitor čaka na stališča Občine

Po prvi razpravi na Občinskem svetu in javni razgrnitvi je že jasno, da sprejemanje Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za območje avtobusne postaje Postojna (APP) ne bo teklo popolnoma gladko. Kot je bilo slišati na novembrski seji sveta, je načrtovana poslovno-stanovanjska stavba predimenzionirana, predvidena avtobusna postaja preveč utesnjena, svetnike pa je med ostalim zmotilo tudi pomanjkanje zelenih površin. Večina se zato strinja, da je treba najti ustrezne, bolj premišljene in dolgoročneje rešitve. Bodoči investitor, podjetje K-Tivoli, zdaj čaka na razplet, ki bo odvisen od stališča Občine do podanih pripomb.

Zaradi številnih pripomb se bo že zapozneno sprejemanje OPPN-ja, ki naj bi na območju omogočil stanovanjsko gradnjo, še zavleklo. Pogajanja med lastnikom, družbo Nomago, in družbo K-Tivoli so se sicer lani sklenila s podpisom dogovora o prodaji. Za nakup stavbe in ureditev pokrite tržnice se je pred tem zanimala tudi Občina, a je načrte zaradi previsoke cene opustila.

Kot izhaja iz osnutka OPPN, bi sedanjo stavbo avtobusne postaje porušili in na njenem mestu postavili stanovanjsko-poslovni objekt z okoli 30 stanovanji, na pripadajočem zemljišču pa uredili 45 parkirnišč za stanovalce in še najmanj 26 parkirnih mest za javno rabo. Avtobusno postajo bi prestavili bliže krožišču in jo uredili kot stavbo paviljonskega tipa z nadstreškom. Ohranili bi deset postajališč, ob katerih so predvideli servisno nadstrešnico za vzdrževanje in čiščenje avtobusov. Obstoječi uvoz pa bi preuredili in zgradili nov izvoz na Jenkovo ulico.

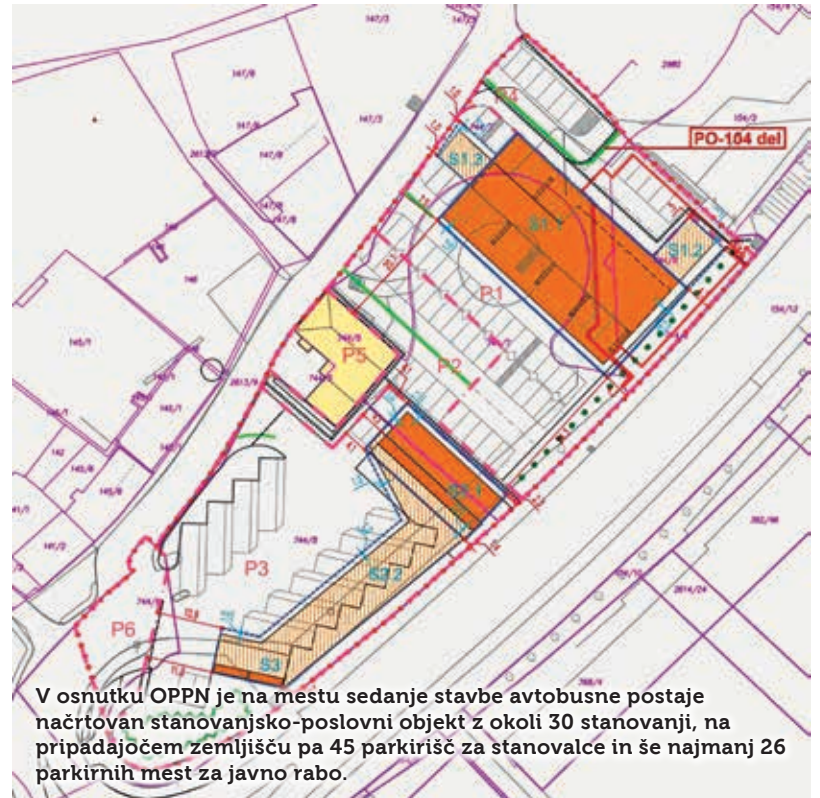
Osnutek načrta na Občinskem svetu ni požel navdušenja, saj je že Odbor za okolje in prostor izrazil pomisleke o dimenzijah načrtovane stanovanjske stavbe in utesjenosti avtobusne postaje, premajhnega števila parkirnišč in nevarnosti za pešce. Številne pripombe je bilo slišati tudi v razpravi. Svetniki so med drugimi nanizali mnenja, da je načrtovani poslovno-stanovanjski objekt predimenzioniran in sploh ne sodi v ta prostor, da je vse skupaj preveč »natlačeno«, zelenih površin pa je občutno premalo. Strinjali so se, da je avtobusna postaja v slabem stanju, a je zanjo treba najti dolgoročneje, premišljene in strokovno podprte rešitve.

Občina Postojna bo v sodelovanju s pooblaščenim prostorskim načrtovalcem vse podane pripombe kot tudi mnenja in pripombe javnosti obravnavala ter svoja stališča objavila na spletni strani. Javne obravnave v Kulturnem domu 23. novembra se je poleg predstavnikov Občine in načrtovalca OPPN APP sicer udeležilo samo šest posameznikov. »S strani večine udeležencev javne obravnave so bile podane tudi konkretne pripombe v knjigo pripomb,« je povedala **direktorica občinske uprave Marina Rebec**. Dopolnjeni osnutek odloka je bil v javni razgrnitvi od 7. novembra do 6. decembra, po oblikovanju in ponovni dopolnitvi pa bo predložen v sprejem Občinskemu svetu. Kot pojasnjuje direktorica, je nadaljevanje postopka »odvisno od vsebine pripomb in stališč do pripomb, ki bodo zavzeta«.

Tudi v podjetju K-Tivoli morajo počakati na mnenje Občine. »Dogovor o sodelovanju z Nomagom se bo sklenil z nakupom, ko bo pripravljen občinski podrobni prostorski načrt za to območje,« napoveduje **vodja projekta Marko Trampuš**. Kot je pojasnil, je naročnik OPPN-ja podjetje Intech gradnje – ta je kot izvajalec inženiringa pri gradnji pooblaščen za pripravo potrebnih prostorskih aktov.

V K-Tivoliju sicer obžalujejo, da se načrtovana gradnja odmika, in poudarjajo, da se dimenzije objektov od začetka niso nič spreminjale. »Torej je naš predlog skladen z idejno zasnovo,« dodaja Trampuš.

V družbi **Nomago** pa potrjujejo, da je bil lanski dogovor o prodaji obstoječe avtobusne postaje v Postojni in izgradnji nove (v skladu z

V osnutku OPPN je na mestu sedanje stavbe avtobusne postaje načrtovan stanovanjsko-poslovni objekt z okoli 30 stanovanji, na pripadajočem zemljišču pa 45 parkirnišč za stanovalce in še najmanj 26 parkirnih mest za javno rabo.

uvajljano prakso) sklenjen z določilnim pogojem sprejema OPPN. »V Nomagu si vsekakor želimo, da bi bil postopek v čim krajšem času zaključen in nova avtobusna postaja zgrajena, vendar na sam postopek sprejema OPPN ne moremo vplivati,« so še zapisali.

Na pripombe o utesjenosti načrtovane avtobusne postaje pa odgovarjajo, da so »pri izgradnji nove avtobusne postaje upoštevali vse vidike in potrebe lokalnega okolja ter potrebe potnikov.«

Mateja Jordan

ŠKLJOC, ŠKLJOC

Ob koncu drugega decembrskega tedna smo po dolgem času okusili čare prave zime. Na soboto smo se čudili neizmerni količini dežnih padavin. V nedeljo pa so se dežne kaplje spremenile v snežinke in narava si je nadela snežno odejo. V taki preobleki in praznični svetlobni okrasitvi je zasijala tudi prenovljena Tržaška cesta. Nizke temperature so vztrajale še nekaj naslednjih dni, da smo lahko za kratek čas uživali v snežni idili – vse do nove obilne pošiljke dežja. (EF; fotografija: Valter Leban).

Cerkev sv. Križa v Stranah

Cerkev svetega Križa v Stranah sodi pod hrenoviško župnijo. Prvič se omenja okrog 1665, zagotovo pa je starejša, saj se Strane kot vas in cerkev kot last stiškega samostana prvič omenjajo leta 1265. Stoji na privzdignjenem zemljišču v vzhodnem koncu vasi, njeno mogočnost pa poudarita še znameniti tisi, zaščiteni kot naravni spomenik.

Cerkev obdaja s treh strani obzidje. Do vhoda z lepim portalom in kovinskimi vrati (nastal je leta 1793 v baročnem slogu) vodi nekaj kamnitih stopnic. Ob spodnjem podpornem zidu stoji veliko korito, v katerega neprestano teče »voda sv. Križa«.

Zunanjščina cerkve

Cerkev je orientirana proti vzhodu. Sredi pročelne stene stoji zvonik iz leta 1776. Njegovi kamniti slopi stojijo na novjših betonskih podstavkih, saj zvonik malo visi. Leta 1925 so cerkev dodobra popravili: naredili so novo južno ladijsko steno, prenovili vse zidovje in preusmerili »vodo sv. Križa« v korito pod podporni zid. Voda je izvirala tik pod cerkvijo in jo resno ogrožala. Po 2. svetovni vojni je bila cerkev spet v izredno slabem stanju. Zaradi pogrezanja temeljev so jo v 60. letih prejšnjega stoletja zaprli, v njej ni bilo bogoslužja kar 34 let. V 90. letih so jo začeli temeljito prenavljati in jo slovesno blagoslovili leta 1998.

Zvonik se v pritličju odpira s tremi kamnitimi polkrožnimi vhodi, nadstropja pa so ločena z venčnimi zidci. Polkrožne vhode povezujejo železne vezi. V zahodni steni sta dve pravokotni lini, v

Cerkev sv. Križa z mogočnima tisama.

južni pa ena. V zadnjem nadstropju so polkrožna okna s kamnitimi okvirji. Ostenje se zaključuje s konzolnim podstrešnim zidcem, nad katerim se dviga piramidasta, s pločevino krita streha. Na njenem vrhu sta železno jabolko in križ. Stene zvonika imajo pri strani kamnite šivane robove. Pod dvojnima oknoma sta na južni in zahodni strani nameščeni novjši kvadratni številčnici stolpne ure iz pločevine. Ob zvoniku sta na pročelju manjši kvadratni okni z letnico 1706 na prekladi. Takrat so cerkev namreč podaljšali do sedanje dolžine. V južni steni ladje je pravokotno okno s kamnitim okvirjem. Enako okno je tudi v severni ladijski steni. V južni steni prezbiterija je polkrožno okno s kamnitim okvirjem. Enako okno je bilo tudi v severni steni, a so ga po dozdavi zakristije vzdali v vzhodno steno. Zakristija je bila prizidana leta 1889 na severni strani cerkve. Vsa okna na cerkvi so varovana s križi. Celotno cerkev (z izjemo zakristije) obteka kamnit konzolni podstrešni zidec, prezbiterij pa kamnit talni. Vsi vogali stavbe so okrepljeni s kamnitimi šivanimi robovi. Streha je v celoti krita s strešniki. Na stičišču treh stranic strehe na prezbiteriju so nameščeni kovinsko jabolko, križ in petelin.

Notranjščina cerkve

V cerkev pridemo skozi lepo okrašen polkrožen portal s starejšimi lesenimi vrati. Ob vstopu smo pod pevskim korom. Ta sloni na kamnitih stebrih in polstebrih ter arkadah, prostor pod njim pa je banjasto obokan. Arkade so zaključene s sklepnimi kamni – srednji ima vklesano letnico 1794, takrat je bil sezidan kor. Nanj vodijo stopnice v desnem kotu cerkve. Ostenje ladje se zaključuje z venčnim zidcem, nad njim se dviga zrcalni obok. Sredi stropa je štukiran okvir. Ladja je dolga 8,90 m, široka 5,76 m in visoka 5,70 m. Prezbitelj (od ladje višji za stopnico) je od nje ločen s kamnitim

slavolokom. Ta ima kapitela (stebra, ki nosita lok) okrašena z angelskimi glavicami. Na sklepnem kamnu je letnica 1794. Prezbitelj pokriva banjast obok, prav tako okrašen s štukiranim okvirjem. Dolg je 4,18 m, širok 4,30 m in visok 5 m.

Cerkvena oprema

Cerkev ima oltar iz raznobarnega marmorja. Izdelan je v baročnem slogu, posvečen pa sv. Križu. Pred oltarjem je v tlak izklesana letnica 1760, kar morda predstavlja letnico postavitve oltarja. Oltar z dvema stebroma nosi atiko, okrašeno s kipi putov. V njegovi niši je kip Križanega, ob nogah pa mu stojita sv. Janez Evangelist in Žalostna Mati Božja. Kip je kupil Anton Žitko iz Stran, nekdanji trgovec v Trstu. Kipi so narejeni iz mavca. Ob straneh oltarja stojita kipa apostolov sv. Simona in sv. Jude Tadeja. Ljudsko izročilo pravi, da je bil oltar pripeljan v Strane iz eremitske cerkve sv. Valentina na Sabotinu nad Novo Gorico. Pod slavolokom sta bili leta 1891 nameščeni kamniti obhajilni mizi, potem ko so ju kot ograjo odstranili s kora župnijske cerkve pri Fari. Polovico so je prenesli v Strane, drugo polovico pa v Šmihel. Po stenah cerkve je nameščen križev pot. Tjakaj je bil prinesen iz cerkve v Hraščah leta 1887, ko so tam kupili novega. Križci nad okvirji so narejeni iz tinsinega lesa izpred cerkve. Pri vhodu v cerkev stoji kamnit čašast kropilnik. V zakristijo je umeščena starejša stilska omara, izdelal jo je Matevž Debevc leta 1769. Cerkev ima tri zvonove, uglasene v tonih g_1 , h_1 in d_2 . V njej so urejeni tudi elektrika in električno zvonjenje ter bitje stolpne ure.

Najbolj obiskane so maše za sv. Štefana, ko je tam tudi blagoslov konj.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

Oltar sv. Križa je izdelan v baročnem stilu.

Pavel Krajnec

Povod za naš tokratni »obisk« pri Pavlu Krajncu je bil jubilejni koncert ob 50-letnici Tržaškega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič konec novembra v postojnskem kulturnem domu. Razlog za tokratni izbor Prepihovega intervjuvanca pa je v njegovem delovanju: Pavel Krajnec že okroglega pol stoletja – vse od njegove ustanovitve – v njem še edini neprekinjeno poje in nastopa. Obiskala sem ga v Rakuliku, v njegovem drugem ali prvem domu, kakor se vzame, kot sam pravi. Sicer ga je v naše konce iz domače vasi na Tržaškem pred 56 leti pripeljala ljubezen. Pavel je širokosrčen, odprt, topel in prijeten človek z veliko talenti, a zagotovo z glasbo v krvi. Igra tudi violino. Pred nekaj leti jih je začel izdelovati sam. Skupaj z ženo Branko sta velika humanista in prostovoljca na obeh straneh meje in še veliko dlje, saj skrbita za mnoge, pomoči potrebne ljudi in invalide vse tja do Bosne. Živita za povezovanje in skupnost, vrata njunega doma so široko odprta vsem ljudem

■ **Rodili ste se v Trstu, doma pa ste iz bližnje vasi Lonjer, kjer je še danes vaš družinski dom. Tam se je začela vaša življenjska, poklicna in tudi glasbena pot.**

V Lonjerju sem bil in sem doma, tam sem odraščal, se izučil za železokrivca in delal v gradbeništvu. Potem je v našo vas prišla delat Branka s Prestranka v bar, ki ga je imela njena sestra Anita. In tako se je zgodilo, da sem za vedno ostal povezan z njo, svoj drugi dom pa sva si ustvarila v Rakuliku, saj me je ves čas vleklo v te kraje.

■ **Oskar Kjuder, legendarni skladatelj, glasbenik, zborovodja, organizator, ustanovitelj in dolgoletni dirigent Tržaškega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič, vas je za glasbo navduševal že v otroštvu in vas za vselej zvabil v njen svet in v zbor kot 25-letnega mladeniča.**

Dobro in živo se spominjam tistih časov, res sem imel srečo, saj je bil Oskar Kjuder moj sorodnik in me je navduševal za glasbo in petje. Tako sem se pri njem učil igranja violine od 7. do 14. leta in kasneje postal tudi zborovski pevec za vse čase. Kjuder me je takrat v glasbeno šolo vozil s svojim modrim fičkom. Vsi smo ga imeli radi zaradi njegovega značaja, bil je odličen pedagog in izjemna osebnost.

■ **Vsa ta bogata zgodovina njegovega predanega dela je odslej zabeležena tudi v dokumentarnem filmu Pina Rudeža, ki smo ga videli pred jubilejnim koncertom zbora v Postojni.**

Film je nastajal kar 9 let in je močno sporočilen, večplastno pripoveden in podkrepjen z mnogimi arhivskimi in dokumentarnimi posnetki. To je zgodba o vojni, v kateri se je rojevala domoljubna zavest, slovenska pesem, ki je ohranjala vrednote, spomine. Tako je skozi njegovo glasbeno in zborovsko delovanje zabeležen ta čas na filmu. V njem se nizajo dra-

goceni zapisi našega zamejskega kulturnega življenja.

■ **Kako pa ste pravzaprav vstopili v zbor s tako častitljivo tradicijo in zgodovino in mu ostali zvesti vse do danes in še mu boste?**

Spominjam se prvih sestankov pred več kot 50 leti z mojim očetom in pobude, da pomagamo zbrati izkušene pevce iz drugih zborov iz naše in okoliških vasi, Katinare, Sv. Ivana ... Takrat sem čutil, da mi je bila zaupana pomembna vloga pri ustanovitvi. Rojen sem bil leta 1946, torej le leto po osvoboditvi, a prisotnost fašizma iz naše zamejske pokrajine, niti iz mest niti iz vasi, še zdaleč ni izginila. Pojavljala se je v raznih oblikah in obstaja še danes, kar je zaskrbljujoče. Ravno zato smo bili in smo kot manjšina vse bolj zavedni pri ohranjanju svoje slovenske kulture in življenja. In prav zbor je bil tisti, ki je s kulturo te vrednote ohranjala, ozaveščal in pokončno branil svojo slovensko zgodovinsko bit. Oskar Kjuder je odlično vodil naš zbor vse do leta 1997, vzneseno, temperamentno... Za njim je taktirko odločno in energično prevzela naša zborovodkinja Pia Cah. V zboru pa bom prepeval še naprej, dokler mi bo to dano in bom lahko, z enakim žarom, predanostjo in veseljem. Člani smo kot ena velika družina, prijateljsko povezani med seboj.

■ **Z zborom ste nastopali velikokrat. Verjetno je nemogoče naštetih vse kraje, priložnosti in odre, nekaterih posebnih pa se gotovo spomnite.**

V petdesetih letih našega nastopanja smo res imeli veliko zadoščenj, da nas je publika poslušala z navdušenjem in tako je še danes. Tudi če nismo več mladi in so nekateri člani že krepko v spoštljivih letih, zapojemo glasno in iz srca. Veliko smo nastopali v zamejstvu, na obeh straneh meje, pa tudi širše po Italiji, Avstriji in Hrvaški. Največja čast je bila, ko nas je povabil maršal Tito na Brdo pri Kranju, peli smo tudi pred predsednikom Italije Pertinijem.

Zbor je prvič gostoval v Postojni po osamosvojitvi Slovenije, leta 1992, v polni dvorani Šolskega centra, za organizacijo pa je bil zaslužen Jerko Čehovin.

■ **Svoj nastop vedno sklenete vznese in udarno s pesmijo Vstajenje Primorske.**

Res, da je pred nami ajdovski zbor Srečko Kosovel že prepeval slavno pesem, ki jo je napisal Lev Svetek Zorin in uglasbil Rado Simoniti, a Oskar Kjuder je bil tisti, ki je iz te pesmi ustvaril našo, primorsko himno. Ta vedno znova dviga kvišku srca pevcev in poslušalcev. Ponosni smo na to, saj je v njej zajeto vse trpljenje naših ljudi in zmagoslavje svobode.

■ **Pred nekaj leti ste se lotili izdelovanja violine, kar je posebno mojstrstvo, saj zahteva nemalo veščin.**

Poglobil sem se v izdelavo enega najzlahtnejših instrumentov na veliko načinov. Eno je igrati na instrument, drugo pa je spoznavati violino skozi proces konstruiranja. Tako sem odkril in spoznal marsikaj zanimivega. Raziskovalna vnema me je pripeljala do te preizkušnje in do cilja, da te violine tudi lepo zvenijo. *(Pavel je zaigral nanyo klasično skladbo Meditation in zvenela je odlično.)*

■ **Tudi vaša hčerka je glasbeno nadarjena, kar vam je v veliko veselje.**

Res je, poleg poklica, za katerega se je izobrazila, je glasba njena velika ljubezen in stalna spremljevalka. Igra kar štiri instrumente, sicer pa z družino živi v Pragi.

■ **Imate pa v svojih spominih, ki jih je sicer res veliko, še eno zanimivo zgodbo, obarvano športno. Tudi na tem področju ste sodelovali v organizaciji vrsto let.**

To so spomini na kolesarske dirke, ki so se odvijale nekako od 70. let prejšnjega stoletja in vse

do leta 2013. Aktivno sem pomagal pri organizaciji predvsem v 80. letih. Vsako prvo nedeljo v marcu so bile namreč v Lonjerju mednarodne kolesarske dirke začetnikov. Vsako leto pa smo organizirali tudi kolesarski maraton prijateljstva na relaciji Ljubljana–Lonjer. Udeleževali so se ga številni ljubitelji kolesarstva. Ti spomini so res nepozabni, saj so vse te dirke v duhu športa delovale povezovalno in prijateljsko med Slovenijo in Italijo.

■ **Doma ste bili iz zavedne družine, kar ohranjate in širite s svojo soprogo in svojimi najbližjimi ter prijatelji naprej po vseh svojih močeh. Najin klepet poteka ravno na predvečer mednarodnega dneva prostovoljstva, slednje je še ena od vaših plemenitih dejavnosti.**

Že v mojih mladih letih ne bi bilo nič brez udarniškega dela in prostovoljstva. Z njima smo izgrajevali lepše čase in bodočnost, prispevali v skupno dobrobit manjšine, se povezovali in pomagali pomoči potrebnim, ostarelim ljudem in tako je še danes. Sodelujemo tudi z Rdečim križem in drugimi organizacijami ter društvi. V življenju sem opravil tudi veliko gradbenih in drugih del na obeh straneh meje. Skrbim tudi za spomenike žrtvam na italijanski strani, seveda pa se kot član krajevne organizacije ZB Hruševje zavzemam tudi za ohranjanje vrednot in spomenikov na tem območju. Zadnji dve leti organiziramo tudi pohod od spomenika do spomenika padlim borcem na tržaškem ozemlju.

■ **Vrata Pavlovega doma in družine na obeh straneh meje so tako vedno odprta – v želji po druženju, povezovanju, sodelovanju, prijateljstvu in nesebičnosti. Vedno sta priložnost in čas za srečevanja, druženja in pohode. Želimo mu še na mnoga leta.**

Besedilo: Polona Škodič; osebni arhiv Pavla Kranjca.

Plaketa Državnega sveta Srečku Šajnu

Dolgoletni predsednik Turističnega društva Postojna Srečko Šajn – član društva je sicer več kot pol stoletja – je v začetku decembra prejel plaketo Državnega sveta Republike Slovenije za prostovoljno delo. Za priznanje ga je predlagala Turistična zveza Slovenije. "Človek pomaga, kjer lahko pomaga," pravi Šajn, edini predstavnik s področja slovenskega turizma med letošnjimi prejemniki plaket.

Med prostovoljci, ki jim je predsednik Državnega sveta RS podelil plaketo za prostovoljstvo, je bil tudi Srečko Šajn, predsednik Turističnega društva Postojna.

Državni svet Republike Slovenije je že 22. leto podelil plakete prostovoljcem. 5. decembra, ob mednarodnem dnevu prostovoljcev, jo je prejelo štirinajst prostovoljstvu predanih ljudi. V Državnem svetu so po besedah **predsednika Alojza Kovšce** počaščeni, da že več kot dve desetletji javno izpostavljajo najzaslužnejše posameznice in posameznike, ki svoj čas in energijo namenjajo prostovoljnemu delu. »Samo vi med nami ste tisti, ki z eno roko pomagata sebi, z drugo pa pomagata drugim,« je dejal v nagovoru.

Med letošnjimi prejemniki je bil tudi **predsednik Turističnega društva Postojna Srečko Šajn**. Za priznanje ga je predlagala Turistična zveza Slovenije. Zanj je zelo hvaležen in pravi, da je to vedno počel z zadovoljstvom. »Zame bi bila kazen, če ne bi mogel delati v prostovoljstvu,« je rekel ob prejemu plakete.

Srečko Šajn je bil več desetletij član izvršnega odbora Turistične zveze Slovenije in predsednik njene Komisije za informiranje in promocijo. Domačini ga dobro poznajo kot predsednika Turističnega društva Postojna, saj mu je predan od leta 1970, 38 let pa mu neprekinjeno predseduje. Pravi, da ga je v društvo pripeljal tedanji direktor Zavoda Postojnske jame Marjan Šibenik. 80-letni Šajn je tudi pobudnik in soustanovitelj Turistične zveze Brkini, Kras, Notranjska ter prostovoljni predsednik zveze že več kot dve desetletji. Predan lokalni dediščini, med drugim je avtor Furmanskega praznika in soavtor jaslic v Postojnski jami. Domislil se je imena turistične revije Lipov list in bil tudi njen odgovorni urednik. V preteklosti je bil predsednik Krajevne skupnosti Hrašče, trenutno je član Gospodarskega sveta Župnije Hrenovice.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Benjamin Beci.

Komaj je dočkala mraz in burjo

Nekateri ste jesenske večere preživali pred televizijskim sprejemnikom in ob tem redno navijali za domačinko, ki je tekmovala v resničnostnem šovu Exatlon Slovenija. Neža Simčič iz številčne družine iz Hudičevca se je prebila vse do zadnjega tedna. Konec novembra se je znova vrnila na slovenska tla, ki jih je skupaj s hladnejšimi temperaturami zelo pogrešala.

Ko sva se spoznala, mi je segla v roko z močno desnico. To je še kako potrebovala ob metanju predmetov na poligonih v Dominikanski republiki. Odrpta in zgovorna **Neža Simčič** iz Hudičevca je velik del jeseni preživela na Karibih, kjer snemajo resničnostno tekmovalno oddajo Exatlon Slovenija. Če bi se v kakšen šov prijavila, bi se v tega, si je rekla, preden se je pustila prepričati, da je oddala prijavnico. Odločitve danes ne obžaluje, saj se je prebila do zadnjega tedna tekmovanja, s sotekmovalci pa spletla tesne vezi. »Vesela sem, da se nisem takoj polomila,« se pošali in potarna, da je včasih precej nerodna. V Exatlon se je podala, »ker v njem ni drame«, pogoste spremljevalke drugih resničnostnih šovov. Po vrnitvi v domovino je spoznala, kakšen vpliv so imeli s tekmovalci na

otroke, ki so navdušeni spremljali izzive na poligonih. »Če ne bi bilo tako daleč in tako vroče, bi to sigurno ponovila,« je prepričana. Hladnejše temperature je pravzaprav komaj čakala, karibske vročine je imela več kot dovolj.

Nežo je akrobatika navdušila že v osnovni šoli v Postojni, ko se je šolarjem predstavil plesno-akrobatski klub Flip. Ko je zanimanje v kraju upadlo, je pričela obiskovati vaje na Obali. To je bil tudi razlog, da se je vpisala na srednjo šolo v Izoli. Postala je državna prvakinja v akrobatiki in skokih z male prožne ponjave.

Neži tekmovanja niso tuja, lani je namreč postala druga spremljevalka Miss Slovenije. »Niti tja se nisem sama prijavila.« Sprva je bila zelo zadržana, a je spoznala, da je lepotno tekmovanje le naredilo korak naprej. »Podpirajo slovenska podjetja, veliko smo se izobraževale, kuhale, spoznavale različne kraje in kulturno dediščino.« Tudi na Triglav bi se morale povzpeti, a so jim podvig preprečili epidemični ukrepi. Na najvišji slovenski gori je bila sicer že večkrat. Leta 2018 se je pridružila akrobatski skupini Dunking Devils. A na prvem mestu ostaja delo na domači kmetiji.

Televizijski šov ji je prinesel veliko spominov, še vedno pa jo nasmeji dogodek, ko so tekmoval-

Neži je Exatlon Slovenija prinesel veliko spominov.

ce pričakale v hladilniku le tri sestavine – jajca, mleko in 20 kilogramov paprik. »So nam rekli, da je bilo samo to na zalogi.«

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Planet TV.

Ko so bile zime bolj bele in ledene

Vsak letni čas je edinstven. Tudi zima, čeprav je mnogi zaradi nizkih temperatur in preglaVIC, ki jih lahko povzročata sneg in mraz, ne marajo preveč. Pa vendar nizke temperature ne prinašajo samo nevšečnosti. Ko se te spustijo pod ledišče, ko zapade sneg in ledena ploskev postane dovolj debela, zima marsikomu ponudi posebne užitke in doživetja. Postojnčani so že v času med obema vojnama in v naslednjih desetletjih znali tudi uživati na ledu.

Priljubljena nista bila le sankanje ali smučanje, Postojnčani so se znali kratkočasiti in uživati tudi na ledu. Seveda se takratni prvi poskusi spoprijemanja z ledeno ploskvijo ne morejo primerjati z današnjimi. Drugačne so drsalke, toplejša in primernejša je obleka, ledene ploskve, po katerih krožijo drsalci, pa večinoma umetne. Nekoč so bili drsalci primorani izkoristiti danosti narave. Brezplačna drsališča so tako postali kar krajevni potok, mlaka ali jezero, pa celo jarek med njivama, saj je običajno zamrznil prvi.

Petinsedemdeset let stare drsalke Janka Požarja od nedavnega bogatijo zbirke Notranjskega muzeja Postojna.

Spomine na nekdanje čase in na drsanje na zaledeneli reki Pivki je za *Prepih* delil z nami Postojnčan **Janko Požar**. Zime so bile takrat »dolge in mrzle«. S stopnjevanjem nizkih temperatur se je večala debelina ledu na Pivki in dosegla tudi do 30 cm. Za razmeroma varno drsanje pa je zadoščalo že okrog 10 cm ledu. Ob dnevih, ko ni bilo burje, je gladina Pivke lepo pomrznila, »bila je gladka kot špegu«, ob burji pa je led postajal valovit, »grbančev«.

Prve drsalne poskuse, pravi Janko Požar, so na ledu naredili kar v čevljih, »ki smo jih dnevno nosili. Bili so usnjeni, izdelali pa so jih čevljarji v domačih delavnicah.« V Postojni je bila večja čevljarska delavnica pri *Lovrenčkovih* (Bizjak), za današnjo knjižnico. »Podplati so bili iz debele-

ga, dobro strojenega kravjega usnja, zgornji del pa iz tanjšega usnja raznih živali.« Čevlji so bili spredaj in zadaj podkovani z železnima podkvama, večji del podplata pa je bil okovan še z žebeljčki s široko glavo. »Ko so se tako podkovani čevlji že malce obrabili in so podkve ter žebeljčki postali gladki, je šlo še hitreje.« Svoje prve prave drsalke je Janko Požar kot mlad gozdar kupil s svojo prvo plačo daljnjega leta 1947. Stare so 75 let, toliko kot Notranjski muzej. Janko jih je ob jubileju podaril muzeju. »Drsati z njimi je bilo nekaj popolnoma drugega kot prej le s podkovanimi in z žebelji okovanimi čevlji,« je pripovedoval. Zaradi debelega, večslojnega usnjenega podplata so takšne drsalke z dvema vijakoma brez večjih težav lahko pričvrstili na čevlje. Ob lepih popoldnevih se je na Pivki nabralo kar veliko drsalcev. Dvoje nabrušenih rezil, kapa in rokavice, nujno potrebno ravnotežje – in že so bili pripravljeni na »spopad« z naravno poledenelo površino. Nekateri so na vijugasti poledeneli Pivki drsali na krajši, drugi na daljši razdalji. Drsalci pa so imeli s seboj vedno tudi lopate in metle, da so si z njimi očistili in pripravili površino ledene reke.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Peter Križman.

Popolno brucovanje, a brez zaslužka

Člani Kluba študentov občin Postojna in Pivka so konec novembra z dobro organizacijo napolnili šotor za staro vojašnico. Za popolno brucovanje so poskrbele zasedbe Kingston, Tequila in Odprava zelenega zmaja.

Zadovoljstvo po uspešnem dogodku je 28. novembra skalil vlom v prostore lokalnega kluba. Nepridipravi so jim odnesli ves zaslužek letošnjega brucovanja. Kšopp je morebitne očividce zaprosil, da svoja opažanja

Kingstoni so dodobra ogreli publiko v šotoru za staro vojašnico.

posredujejo policiji. S kopske policijske uprave pa so sporočili, da kriminalistična preiskava še poteka,

policisti zbirajo dodatna obvestila in dokaze. O ugotovitvah bodo obvestili pristojno državno tožilstvo.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Valter Leban.

»Čas je, da gre regija tudi s kulinariko naprej«

Tradicionalne koline so navdihnile novembrski kulinarčni dogodek s prvim korakom v smeri za uveljavitev naše regije tudi kot turistično-gastronomske destinacije. Osem gostinskih ponudnikov iz Društva za gostinstvo in turizem Postojna in Pivka je v pivškem Krpanovem domu razvajalo goste z jedmi, pripravljenimi po inovativnih receptih, zasnovanih na domači tradiciji. V OE Turizem Zavoda Znanje in RRA Zeleni kras pa napovedujejo nov gastronomski posladek že v prihajajoči pomladi.

Tematski večer, povezan s tradicijo kolin v naših krajih, je v petek, 18. novembra, v Krpanovem domu združil več kot 90 udeležencev. Gostinci so nalogo, kako na zanimiv in inovativen način predstaviti uporabo vseh delov mesa na kolinah pomenu organizatorjev in gostov opravili odlično.

Tradicionalno ocvirkovko, jetrca in klobase so domišljeno nadgradili ter na mizo postavili ocvirkove ptičke, polnjene z jetrno pašteto, vampe v ješprenjevi solati z bučnim oljem, krepko kostno juho, rižoto iz sladke repe s koromačem in popečeno maso pečenic, počasi dimljeno panceto na rdeči kisli repi z bučnim pi-rejem in karameliziranim kostanjem, pršut z domačo skuto in hruško ter za konec še »jabolko, ki je želelo biti štrudelj«. Seveda niso manjkali niti šilce slivovke in izbrane vinske spremljave.

Poleg **Bistroja Štorja**, kjer so poskrbeli za sladek zaključek, so v Pivki kuhali še štirje gostinski ponudniki s Postojnskega: **Penzion Mirjam z Razdrtega**, **Smrekarjeva domačija iz Grobišča**, **Ekoturizem Hudičev** in **Avio pub iz Rakitnika**. Vsak izmed sodelujočih gostincev je s svojimi kuharskimi mojstri ustvaril eno jed v kontekstu rdeče niti tradicionalnih kolin.

Po besedah **vodje OE Turizem Zavoda Znanje Špele Peric** je ideja o večjem kulinaričnem dogodku zorela že nekaj let, zahvala za izvirno pobudo pa gre **predsedniku Društva za gostinstvo in turizem Matiji Simčiču**. »Prejšnja leta smo v društvu imeli koline po starem, dogodek pa smo želeli dvigniti na drugačen nivo, da bi šli tudi v regiji s kulinariko naprej, ker zelo zaostajamo. Dokazali smo, da imamo ideje in znanje, pa tudi to, da znamo sodelovati med seboj,« je zadovoljen Simčič in vabi, da se društvu

Gostinci s Postojnskega in Pivškega so jedi, zasnovane ob običaju kolin, pripravili na inovativen način.

pridruži še kdo od domačih ponudnikov.

Za glasbeno spremljavo je poskrbela akustična skupina **Prizma**, moderatorka **Marjana Grčman** pa je užitek ob hrani pospremila s posebnostmi in zgodbami, ki so povezane s kolinami. Organizatorji niso pozabili niti na trajnostni vidik, saj so gostinci kuhali samo iz domačih sestavin, gostje pa so pili vodo iz pipe in uporabljali okolju prijazen pribor.

Periceva je prepričana, da je večer začrtal novo smer v kulinarčni po-

nudbi naše destinacije. »Verjamemo, da smo s tem majhnim, a izjemno pomembnim korakom storili velikanski premik v smeri za dvig prepoznavnosti kulinarike v naši regiji in pokazali tako domačinom kot obiskovalcem iz drugih krajev, da naše jedi in gostince lahko umeščamo v vrh tovrstne ponudbe v Sloveniji.« Spomladi se obeta novo kulinarično doživetje, za katerega je med udeleženci dogodka 2022 že zdaj precej zanimanja.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Simon Avsec.

Zala Lenarčič s projektom DrumS prepričala evropsko komisijo

Na nedavnem razpisu Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) za raziskovalce, ki začenejo svojo samostojno raziskovalno pot, je s svojim projektom prepričala evropsko komisijo tudi dr. Zala Lenarčič. Postojnčanka, ki prebiva v Ljubljani, je sodelavka Inštituta Jožef Stefan, skoraj milijon in pol evrov pa je pridobila za svoje petletno raziskovalno delo »Šibko vzbujane kvantne simetrije (DrumS)«. Namen projekta je »raziskati realističen potencial neravnovesnih kvantnih sistemov s simetrijami«.

»Pridobiti tak projekt je izjemno kompetitivno, moraš biti nekako top 5 v svoji stroki na razširjenem evropskem nivoju. Če karikiram, zmagati moraš v slalomu in biti top 5 v smučanju,« oriše svoj uspeh na najprestižnejšem evropskem razpisu znanstvenica. »To mi daje potrditev, da so moje ideje na visokem nivoju odličnosti, da so sodobne in relevantne. Pa tudi, da je bila prehojena znanstvena pot po različnih državah smiselna in vredna.«

Zala Lenarčič verjame, da je njeno znanstveno kariero tlakovala osnovnošolska učiteljica fizike Zora Rebec. Ta jo je na OŠ Miroslava Vilharja v okviru priprav na tekmovanje iz fizike učila, »kako pristopati k netrivialnim problemom«. Izobraževanje je nadaljevala na Bežigradski gimnaziji ter Fakulteti za mate-

matiko in fiziko v Ljubljani, pet let podoktorskega raziskovanja pa je opravljala na Univerzi v Kölnu in na kalifornijski univerzi Berkeley.

Svoje znanje stalno dopolnjuje z delovanjem znotraj evropskih konzilijev in na mednarodnih konferencah. »Aktualna tema moje skupnosti je, kako z vzbujanjem bolje razumeti kvantne sisteme in kako to uporabiti za stabilizacijo zanimivih kvantnih stanj in pojavov, kar bi lahko našlo uporabo v kvantnih napravah prihodnosti,« obrazloži raziskovalka. Cilj projekta DrumS je pokazati, da vzbujanje lahko spravi realne sisteme s približnimi simetrijami v eksotična stanja, ki so fundamentalno presenetljiva, hkrati pa bi lahko imela tudi uporabno vrednost za kvantne tehnologije.

Dr. Zala Lenarčič si je z uspešno kandidaturo na razpisu ERC zagotovila pogoje za petletno raziskovalno delo.

Na Institutu menijo, da bi predlagani koncept lahko revolucioniral področja črpanja energije, visokotemperaturnih izolatorjev, eksotične superprevodnosti in stabilnosti kvantnih simulatorjev. »Če bodo teoriji sledile tudi eksperimentalne potrditve, bo projekt DrumS utrl pot novi funkcionalnosti kvantnih tehnologij,« so zapisali. »Koncept kompenzacije z vzbujanjem v kvantnih sistemih bi lahko odprl pot tudi novemu tipu fotovoltaike za sončne celice in mogoče bi na tak način lahko realizirali zelo robustne izolatorje in superprevodnike,« še razjasni znanstvenica.

Dejstvo, da je Zala Lenarčič edina dobitnica ERC iz Slovenije, zanjo pomeni »predvsem, da moramo z usmerjenim in strateškim financiranjem znanstvenikov na začetku kariere našo uspešnost v prihodnosti povečati,« pravi raziskovalka.

Po napornem umskem delu se »prizemljuje« s sodobnim plesom in vsakotredenskim pohodom v hribe. »V naravi in gozdu odložim vse odvečno, kar se čez teden nabere v glavi.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: osebni arhiv Zale Lenarčič.

Tajni prostori v Hotelu Jama prejeli najvišjo nagrado v slovenskem turizmu

Na svečanem dogodku v okviru Dnevov slovenskega turizma sredi novembra je nagrado Sejalec za inovativne dosežke v turizmu prejelo doživetje Tajni prostori Hotela Jama. To je že tretja nagrada za Tajne prostore Hotela Jama, ki so ob odprtju v letu 2019 v slovenski javnosti dvignili precej prahu.

»Vsebinsko je avtentična. Dodano napetost ustvarijo skrivni posnetki, katerim lahko obiskovalci prisluhnejo. Produkt je edinstven ne samo lokalno, ampak tudi širše, saj obiskovalec skozi vsebino nehote vstopa v čas hladne vojne, v napeto politično dogajanje držav Vzhodnega bloka,« je svojo odločitev utemeljila strokovna komisija Slovenske turistične organizacije.

Tajne prostore v Hotelu Jama je kmalu po odprtju, leta 2020, med finalistne mednarodne turistične nagrade za najbolj inovativne projekte v evropskem turizmu uvrstilo britansko združenje novinarjev. Letos poleti pa so bili izbrani med 5-zvezdična doživetja, ki se tržijo pod znamko kakovosti Slovenia Unique Experiences (SUE) in »prepoznani kot visoko kakovostno, razlikovalno, avtentično doživetje

Direktorica Slovenske turistične organizacije Maja Pak (desno) je nagrado Sejalec izročila predstavnikoma družbe Postojnska jama, Draganu Kikoviću in Kseniji Dvorščak.

z lokalnim karakterjem, izredno dodelanim pristopom in storitvijo ter z močno izraženo izkustveno in osebno noto«. Letos poleti si jih je v okviru svojega obiska v Slove-

niji ogledal tudi britanski premier Boris Johnson.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Nino Verdnik, STO.

Apolonov bazar je pričaral veliko lepih doživetij in daril

Društvu Lokalc (center lokalnih umetnosti) se je zamisel za bazar porodila že pred šestimi leti, ko je v avli Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU na sejmu v prazničnem decembru s sodelujočimi domačimi ustvarjalci ponudil pestro paleto najrazličnejših izdelkov. Ustanoviteljica in predsednica Lokalca Mateja Premrl je idejo lani nadgradila v Apolonov bazar. Letos se je odvijal od 12. do 17. decembra v prostorih nekdanje Manufakture na Tržaški cesti in je pritegnil veliko pozornosti. Ponudba vseh del in izdelkov članov društva in sodelujočih domačih ustvarjalcev je vselej unikatna ali v omejenih serijah.

Društvo Lokalc veseli, da so se tokrat odzvali na povabilo k sodelovanju pri soustvarjanju programa **pivška Hiša kulture, Destilator, društvo Hnum** in **Postojnska godba**. Tako je sejem na enem mestu ponudil pisan izbor ročno in lokalno narejenih izdelkov, malih pozornosti in izvirnih darilc, ki združujejo znanje, ljubezen, izkušnje in inovativnost domačih ustvarjalcev. Ime je dobil po grškem bogu Apolonu, zavetniku kreativne umetnosti in ustvarjalnosti. Namen bazara je, da priložnostno spodbudi k sodelovanju in poveže različna društva, institucije ter posamezne umetnike, rokodelce in oblikovalce. Hkrati na enem

Apolonov bazar je ponudil pisan izbor ročno in lokalno narejenih izdelkov.

mestu razgrne pisano paleto vsebin, opozori na ustvarjalnost in izvirnost v našem prostoru ter ponudi izdelke in praznična darila v nakup. Letos je bilo zbranih v pisano družčino kar 30 ustvarjalcev. Ponudili so pestro izbiro najrazličnejših uporabnih in okrasnih izdelkov iz lesa, gline, blaga, reciklažnih materialov, ročnih kvačkanih in pletenih izdelkov, slike, grafike, sveče, mila, modne dodatke, lesene izdelke, nakit ... Apolonove muze so kot zanimivost pripravile še skrivnostni ARTventni a-muse koledar, prodajno instalacijo artistskih darilnih vrečk presenečenja. Ob sejemski ponudbi se je na isti lokaciji odvijal tudi spremljajoči program. Bazar so popestrile

delavnice za izdelavo makrameja, oblikovanje keramičnih figuric in tiskanje čestitk, razstava društva Hnum. Žal je zaradi slabega vremena odpadlo glasbeno presenečenje. Postojnska godba je nameravala zaigrati sredi mesta simbolično na večer, da bi vsesplošno prebudila mesto in večerno dogajanje v njem.

Mateja Premrl je s svojim društvom in vsemi sodelujočimi akterji kot vsestransko aktivna organizatorica spet uspela pridati k utripu prazničnega mesta dragocen delež.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

Žive jaslice letos posvečene miru: 25. do 30. december

Na božič bodo v Postojnski jami spet zaživele Žive jaslice. Marjan Batagelj, predsednik upravnega odbora Postojnske jame, napoveduje največji spektakel v 32-letni zgodovini Živih jaslic. Popestrili ga bodo štirje vrhunski vokalisti, obiskovalci pa bodo v upodobitvi 16 pravljичno lepih svetopisemskih prizorov lahko uživali vse do 30. decembra.

„Aktualne razmere v svetu kličejo po miru, po ljubezni. In mi letošnje žive jaslice posvečamo miru. Tako na površju kot v podzemlju,“ sporoča **predsednik upravnega odbora Postojnske jame Marjan Batagelj** in z zadovoljstvom napoveduje največji spektakel v zgodovini Živih jaslic. Vodstvo Jame si prizadeva, da bi Žive jaslice postale del Unescove nesnovne kulturne dediščine. Letos jih soustvarja več kot 100-članska skupina, v kateri so lokalni igralci, nekateri že celo

Žive jaslice prinašajo 90 minut veličastnega doživetja za slehernega obiskovalca.

vrsto let. Pri uprizoritvi svetopisemske zgodbe že vrsto let sodeluje tudi **Magično gledališče Serpentes**, ki veličastno umetniško delo narave dodatno izpostavi »s svetlobo in videom, z glasbo, unikatnimi kostumi in maskami, s stilizirano govornico teles in emocionalno lepoto živega petja«. Za slednjo bodo letos poskrbeli vrhunski slovenski vokalisti: **Sara Briški Cirman - Raiven,**

Urška Kastelic ter **Anea Mercedes** in **Blaž Gantar**.

Število vstopnic je omejeno, zato priporočajo nakup preko spleta. Božična predstava se bo **od 25. do 30. decembra** odvijala **večkrat dnevno od 13.30 ure dalje**.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Postojnska jama.

Umetniška dela Beti Bricelj občudujejo tudi na Dunaju

Mednarodno uveljavljena umetnica Beti Bricelj, letošnja dobitnica občinskega Vilharjevega priznanja, je sklenila še eno uspešno ustvarjalno leto. Razstave in likovni dogodki so jo vodili po slovenskih in evropskih galerijah, kjer je predstavljala svoja najnovejša slikarska dela. Prejšnji mesec so odprli odmevno razstavo na Dunaju v ugledni galeriji ZS Art Galerie. Beti razstavlja skupaj s Thomasom Kochom, za oba umetnika pa je značilna smer abstraktne geometrije in slikarskega konstruktivizma.

Spomladi je razstavljala v Linzu v Avstriji, sodelovala je na predstavitvi na Université Caen v Franciji, poleti je bila povabljenka k razstavi Geometrija v umetnosti z zahoda v italijansko Gorico v družbi Augusta Černigoja, Eduarda Stepančiča, Edvarda Zajca in drugih umetnikov konstruktivizma Zahodne Istre in Italije. Sledile so predstavitve na skupinskih razstavah v Kölnu v Nemčiji, Zagrebu in češki Ostravi, na domačih tleh pa ob 20. obletnici

ArtStays, na Majskem salonu in ob 35. obletnici galerije Insula.

V dunajski galeriji razstavlja Beti 40 slikarskih del manjših formatov, barvnih in črno-belih variacij, ki temeljijo na mreži. Z njo se intenzivno ukvarja zadnjih sedem let. Mreža je izhodišče za neskončno število možnosti z razbijanjem danih struktur in odstopanjem od niza pravil. V tem okviru raziskuje možnosti novih rešitev, pri čemer

Beti Bricelj je predstavljala svoja slikarska dela v ugledni dunajski galeriji ZS Art Galerie

ji najbolj vznemirljive perspektive odpirajo predvsem odklonska naključja. Igra se z iluzijami in izumlja za ponazoritev realnosti alternativne resnice. Kombinira intervale, ki jih sama definira in spreminja v različne variacije. Iz njih nenehno razvija nove, vedno spreminjajoče se sisteme. Kar vidimo, je medsebojna

igra vedno istih razsežnosti, vendar vedno drugačna in nova. Razstava, ki je požela nemalo pozornosti tudi v širšem prostoru, bo na ogled do 22. januarja prihodnjega leta.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: © Stefan Seelig, z dovoljenjem umetnostne galerije ZS Art Galerie, Dunaj.

Nekaj za vsakogar v Mladinskem centru Postojna

December je poln prazničnih dogodkov, s svojim programom so vabili tudi v Mladinskem centru Postojna. Nastop skupin Divine Illusion in Pelhan je dodobra zapolnil njihov koncertni prostor, dobro obiskana je bila tudi delavnica oblikovanja gline. Otroci so se zagotovo najbolj razveselili obiska dedka Mraza, v MCP-ju pa bodo do konca meseca pripravili še stand-up večer in delavnico izdelovanja nakita. Tudi letos so sodelovali v akciji Božiček za en dan.

Pestro decembrsko dogajanje v Postojni so s svojim programom še dodatno začinili v Mladinskem centru Postojna. Obiskovalci so lahko spoznali prostovoljca Evropske solidarnostne enote – Raula iz Španije in Ern iz Albanije. V začetku meseca so se družili na večeru družabnih iger in prigrizkov. Raul in Ern sta sicer prostovoljca na Osnovni šoli Prestranek, z Mladinskim centrom Postojna pa sta sodelovala že poleti in nudila pomoč pri izvedbi festivala Zmaj 'ma mlade. 7. decembra so na mednarodnem večeru odkrivali, kako Španci zaznamujejo adventni čas. Le dan zatem je manjša skupina ustvarjala z glino. Te ustvarjalne delavnice so se med prijavljenimi dobro prijele, v MCP-ju jih prirejajo

mesečno. »Krasne izdelke naredijo. Dali jih bomo peči in na koncu bodo namenjeni uporabi,« je dejala Tatjana Rant iz MCP-ja.

Prostor postojnskega Mladinskega centra so 8. decembra popolnoma zapolnili oboževalci lokalne metal zasedbe **Divine Illusion** in ajdovskih rokerjev **Pelhan**. Za pravo zimsko vzdušje pa ni poskrbel le sneg, ki je sredi meseca pobelil naše kraje, temveč tudi projekcija nagrajenega filma Zimske muhe slovenskega režiserja **Olma Omerzuja**, živečega na Češkem. Predvajali so ga 14. decembra. Trši ritmi so se vrnili 16. decembra s koncertom postojnske black/trash metal zasedbe **Degress**, ki je oktobra izdala album z naslovom *Mitraljezus*. O snemanju plošče je basist **Ravbar**

Udeleženci Mednarodnega večera so spoznali, kako decembrske praznike zaznamujejo v Španiji.

Commando povedal, da gre za »dolgotrajen proces izoblikovanja kompozicij. Velikokrat jih radi nekaj časa preigravamo in tako postopno spremenimo strukturo.« Skupini se je pridružil tudi dvojec **Black Other**.

19. decembra so se otroci zabavali na otroški predstavi *Praznično pismo*, dedek Mraz pa je mlade gledalce s pomočjo Občine Postojna tudi obdaril. Do konca meseca napovedujejo še delavnico za izdelavo nakita iz fimo mase, ta bo 21. decembra. Stand-up predstava **Marka Žerjala** z naslovom Čudni cajti pa bo že v času novoletnih počitnic,

nanjo vabijo 28. decembra. Tudi letos so sodelovali v akciji *Božiček za en dan*. Po besedah Tatjane Rant so dobri ljudje prinesli še več škatel z darili kot lani, našteji so jih približno 190. V Postojni sta bili sicer dve zbirni mesti, na MCP-ju in pri šoli Helen Doron English. Začetki vseslovenskega projekta segajo v leto 2012, lani so z zbranimi darili obdarili več kot 13.600 otrok in starostnikov. Veliko nasmehov na obraz bodo zagotovo narisali tudi letos.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: MCP Postojna.

Svetlikajoča se, vesela in snežna baletna predstava

Na nedeljsko popoldne, 11. decembra, ko je sneg zunaj ustvarjal svoje snežne kreacije, je na odru Kulturnega doma Postojna skoraj 100-članska skupina plesalk in plesalcev ustvarjala sneženega moža ter s plesom pričarala vzdušje in sporočila najlepšega meseca v letu. Z baletno predstavo Čarobni prazniki so v istem popoldnevu dvakrat napolnili dvorano do zadnjega kotička in vzbudili navdušenje in ponos učiteljic, vodstva Baletnega društva in občinstva, med katerim so bili v večini starši in sorodniki nastopajočih.

»V uvodnem delu predstave Sladkorna vila pričara čarobno vzdušje, v nadaljevanju privabi ples prvih snežink, zvončkov, lučk, jelenčkov, smrečic in drugih prazničnih motivov. Z baletnimi koraki plesalci prikazujejo veselo, očarljivo in svetlikajoče se zasneženo baletno predstavo,« je zasnovano baletne zgodbe predstavila njena režiserka **Mira Marič**. Na odru so se zvrstile skupine najmlajših (od 4-letnice dalje) do

Ob zaključku predstave so plesalci in »pomočnice iz ozadja« obkrožili snežaka.

že izkušenih in graciozних plesalk in plesalcev, na čelu z balerino **Zojo Petrovič** v vlogi Sladkorne vile. Za sporočilnost predstave Čarobni prazniki sta s plesnimi koreografijami poskrbeli **Mira Marič** in **Tine Leder**, **Alenka Požar** je bila tudi tokrat v vlogi nepogrešljive kostumografke, **Anja Brelih** in **Silvo Čuk** pa sta bila scenarista (Silvo tudi »lučkar«). Za organizacijo sta poskrbeli **predsednica Baletnega društva Postojna Mateja Kocman** in njena »desna in leva roka« **Nevenka Burger**. Kocmanova je bila po predstavi zelo ponosna na prizadevne plesalke in plesalce: »Že na odskih vajah pred predstavo vedno znova opažam, da

so naši plesalci izredno disciplinirani in pridni. V pripravo koreografij, piljenje korakov, gibov rok in izrazov na obrazih vložijo veliko truda. Mlajši spremljajo, oponašajo, dobesedno obožujejo starejše balerine, ki so njihov vzor. In vse to prispeva k temu, da kljub naporu premagajo tremo, suvereno odplešejo svoje vloge na odru in so preprosto srečni. Ali ni to cilj vsakega starša, da bi bil njihov otrok srečen?«

Prizadevni pa so tudi vsi, ki v ozadju skrbijo, da društvo polno živi že 16 let – od njegovega trdnega jedra na čelu s predsednico do staršev in podpornikov. Po zaslugi njihove

vztrajnosti in sodelovanja društvo omogoča otrokom, da odkrivajo čudoviti svet plesa in z njim odraščajo, gojijo vrednote ter prinašajo veselje sebi, družinam in širšemu občinstvu. V današnjem hitrem tempu življenja sta prosti čas in prostovoljstvo najbolj dragoceno darilo, ki ga kdo podari v dobrobit otrok in skupnosti. Zaradi njihovega kakovostnega dela in povezovalnosti se dober glas o Baletnem društvu Postojna širi ne le onkraj Javornikov, ampak tudi v kraško-primorske občine in privablja nove plesalce.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Valter Leban.

Deveti cikel koncertov U3NEK je sklenil Mittelvox Ensemble

Mešani pevski zbor Postojna je sredi decembra v dvorani Osnovne šole Antona Globočnika uspešno zaključil deveti cikel zborovskih koncertov U3nek. Tokrat je gostil Mittelvox Ensemble, desetčlanski sestav pevcev iz različnih krajev Furlanije Julijske krajine. Obiskovalcem je ponudil drugačno glasbeno doživetje predbožičnega in božičnega časa, sklenil pa ga je s posebnim glasbenim voščilom.

Skupino **Mittelvox Ensemble** je pred dobrim letom ustanovila uspešna zamejska **zborovodkinja Mateja Černic**. »V preteklosti je večkrat sodelovala z MePZ Postojna, z zboroma Bodeča neža in Goriškim komornim zborom pa je nastopila tudi na U3NKIH leta 2013 oziroma 2017,« je spomnila **predsednica MePZ Pia De Paulis Debevec**. Zborovodkinja je za koncert, ki

ga je naslovlila My Soul, There in a Country (Duša moja, tam daleč je dežela), izbrala občinstvu manj poznane adventne in božične pesmi skladateljev iz obdobja od pozne renesanse do sodobnosti. Vse izbrane pesmi nosijo sporočilo miru. Pevci so koncert zaključili s skladbo Mittelvox Nativitas, ki jo je za zasedbo napisal skladatelj Roberto Brisotto. To je glasbeno božično voščilo, v katerem se prepletejo božične pe-

Gostujoči sestav Mittelvox Ensemble se je predstavil z naborom pesmi, ki nosijo sporočilo miru.

smi v vseh štirih jezikih Furlanije Julijske krajine: v slovenščini, furlanščini, italijanščini in nemščini.

Mittelvox Ensemble je postojnske-mu poslušalstvu pričaral doživetje za sladokusce zborovskega petja in razkril, kako sledi viziji zboro-

vodkinje Mateje Černic, da »ponudi publiki kvalitetne in zanimive glasbene sporede z željo po ovrednotenju večkulturnosti svojega domačega kraja.«

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Jernej Kalan.

Večer SPD Nikola Tesla v soju 30-letnice društva

Srpsko prosvetno društvo Nikola Tesla iz Postojne je na drugo decembrsko soboto priredilo svoj tradicionalni večer in obenem proslavilo 30-letnico društva. V prepolni dvorani Osnovne šole Antona Globočnika se je skupaj z nastopajočimi zbralo čez tisoč obiskovalcev in vzdušje je bilo temu primerno.

Slavnostnega večera se je udeležilo pestro število pomembnih gostov, med njimi so bili **župan Igor Marentič** in **podžupan Andrej Berginc** ter **direktorica občinske uprave Postojna Marina Rebec**; iz Srbije so se slovesnosti udeležili **Zoran Vlatković – ambasador R Srbije v Sloveniji**, **Đorđe Milićević – minister v vladi R Srbije**, **zadolžen za diasporo in Srbe v regiji**, **Milimir Vujadinović – podpredsednik Odbora skupščine Srbije za diasporo in Srbe v regiji**, **Vladimir Kokanović – predsednik Zveze Srbov v Sloveniji** ter številni predstavniki različnih društev iz Slovenije. **Miloš Demonjić, glavni promotor in predsednik SPD Nikola Tesla**, je podelil priznanja in zahvale med drugim vsem predhodnim šestim predsednikom društva, postojnskemu županu in

podžupanu za stalno podporo in sodelovanje ter pravoslavnemu parohu **Tomu Ćirkoviću** za usmeritve društvu. Dolgoletna člana, **sekretar Gojko Lazić** in **umetniška vodja folklornega društva Cvijeta Cica Gojković**, sta se veselila priznanja iz rok svojih sodelavcev.

Obveznemu formalnemu delu so sledili nastopi folklornih društev. Skupno je plesalo čez tristo plesalcev treh generacij, odetih v različne noše. Najmlajši so bili mladinci SPD Nikola Tesla, najštevilnejši večkratni evropski prvaki folklornega plesa KUDM Bosiljak iz Dervente v Bosni in Hercegovini. Iz Petrova (v nekdanji isti republiki) so prišli tudi poskočni mladci KUD Milovan Gajić. Številčne mladenke SKD Maribor so očarale predvsem moško občinstvo, ženski del pa je občudoval sloke fante SKUD Vidovdan iz Ljubljane, ki so v svoje vrste vključili tudi bobnarje. Najbolj

barvno umirjene narodne noše so imeli vsekakor plesalci in muzikan-tje KD Rak Rakek, občinstvo pa je najbolj razgibala skupina Pivo in čevapi v kombinaciji s SPD Nikola Tesla. Program je povezovala **Snežana Demonjić**.

Z dobro glasbo so povabljeni po štiriurnem programu nadaljevali v Restavraciji Erazem, kjer se je »trubačem« ob hrani in pijači pridružila še slavnostna torta, manjkal pa ni niti ognjemet – ker se rima na tri-deset let.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Mladinski odsek SPD Nikola Tesla predstavlja jedro društva za naslednjih 30 let.

Pol stoletja zbora Pinko Tomažič

29. novembra zvečer so se v Kulturnem domu Postojna poklonili spoštljivi obletnici delovanja Tržaškega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič. Datum je simbolično sovpadel s spominom na 2. zasedanje Avnoja v Jajcu, ko je bila sprejeta odločitev, da se tedanja Primorska priključi k Jugoslaviji. Organizacija celotne prireditve je bila pod okriljem KO ZB za vrednote NOB Postojna ob podpori Občine Postojna.

V dvorani postojnskega kulturnega doma so 29. novembra srčno in glasno donele pesmi v izvedbi pevskega zbora Pinko Tomažič z zborovodkinjo Pio Cah

V prvem delu večera so predvajali dokumentarni film *Pesem z dvignjeno pestjo* o partizanu in ustanovitelju zbora **Oskarju Kjudru**. Odstrl je njegovo razgibano pot, zaznamovano z vojno, tovarištvom in glasbo. Avtor filma **Pino Rudež** je njegovo življenjsko zgodbo nadgradil z arhivskimi posnetki in zgodovinskimi dogodki, ki so bili tako ali drugače povezani z njim. Film je nastajal celih devet let.

V drugem delu večera pa je srčno, doživeto in glasno zadonela pesem slavljenca – pevskega zbora Pinko Tomažič z zborovodkinjo **Pio Cah**. **Župan Igor Marentič** je predal predsednici zbora **Radi Cergol** zahvalo za dolgoletno sodelovanje in za velik prispevek h kulturi in ohranjanju vrednot NOB v občini Postojna. V nizu znanih partizanskih in drugih revolucionarnih pesmi iz vse Evrope je bil zbor nagrajen z aplavzi navdušenih poslušalcev. Prišli so od

vsepošod, tudi iz zamejstva. Ob koncu je bila doživeto odpeta še pesem Vstajenje Primorske, ki je postala primorska himna in jo je pela tudi vsa dvorana.

V zboru ima postojnsko združenje ZB člana krajevne organizacije Hruševje **Pavla Kranjca**, ki je njegov še edini član od same ustanovitve. K temu jubileju mu je posebej čestital **Jerko Čehovin, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Postojna**. Ob veliki slavnostni torti pa je večer sklenil z voščilom **Marjan Križman, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Slovenije**. Odlično pripravljen dogodek so organizirali **predsednica postojnske krajevne organizacije ZB Postojna Katja Vuga** ter njeni sodelavci in podporniki.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

V tretje gre rado: Božičnica v živo

»Po dveh letih on-line različice je čas za Božičnico v živo,« pravi bari-tonist Jure Počkaj. Pritrdilni odgovor navdušenega občinstva sta bili do zadnjega kotička napolnjeni dvorani na koncertih v Pivki in Cerknici. Ne dvomimo, da bo tako tudi nocoj, 22. decembra, ob 18. uri v Postojni. Najlepše božične napeve v nekoliko drugačnih preoblekah bo Jure iz-vedel s pomočjo svojih glasbenih prijateljev – Pozabljenega orkestra in očeta Vladimirja Počkaja - Žlajfa.

Zamisel o Božičnici se je poro-dila že v letu 2019, a jo je epi-demija covida potisnila v Jure-tovo dnevno sobo in poslušalci smo jo lahko v predlanskem in lanskem decembru spremljali v »on-line« izvedbi. Kljub temu je dosegla svoj namen: ogrela je srca ljudi v obdobju omejitev druženja, ko je bila glasba ena redkih lepih oblik povezovanja, in imela dobrodelno noto. To je bila na primorsko-notranjskem področju najbolj gledana vese-lodecembrska oddaja.

Letos ima nadgrajena oblika Božičnice mesto na odrih kul-turnih domov v regiji in tudi v nekaterih drugih krajih po Slo-veniji. Jure je domislil glasbeni program za širok krog poslu-šalcev – od klasične glasbe do

popularnih božičnih pesmi (tudi v maniri priljubljenega Michaela Bu-bléja) ter starih slovenskih ljudskih in cerkvenih prazničnih napevov, na katere spomni zimski mož. Pro-gram z razgibano praznično sceno in kostumografijo ima tudi humorne vložke, kot so pogovori o tem, kako si umetniki v decembru zaslu-žijo božičnico (denarno, seveda), kako je s prisvajanjem avtorstva priljubljenih skladb ... Našemu ba-ritonistu se bodo na odru pridružili še nekateri akademsko izobraženi glasbeniki pa tudi drugi glasbeni prijatelji in sorodniki, s katerimi si oder deli že od najstniških let. Na-stopili bodo: pianistka **Snježana Pleše Žagar**, pomlajena sestava Pozabljenega orkestra – Juretov brat **Nejc Počkaj**, **Edin Sabljako-vič**, **Jon An Herlič**, **Simon Šubic**, **Žiga Klun**, **Kristjan Arh** in najmlaj-

Ustvarjalci Božičnice so se med pripravami na koncert za kratek čas ustavili v prazničnem fotografskem studiu Urške Ostanek.

ši, osnovnošolec **Gašper Rebec**, ter Juretov oče **Vladimir Počkaj - Žlajf** v podobi zimskega moža. **Julija Petrovčič** je poskrbela za praznično scenografijo, **Klemen Premrl** za projekcijo, **Primož Petohleb** pa za avdio izvedbo.

Tako kot v preteklih dveh letih ima tudi letošnja Božičnica dobrodelno noto. Zbrana sredstva bodo namenjena perspektivnim domačim glasbenikom za pomoč pri njihovem izobraževanju. Že lani je Jure v sodelovanju z Rotary klubom Po-

stojna Cerknica zbral sredstva za pet štipendij šolajočih se glasbe-nikov.

Božičnica bo gostovala še na ne-katerih odrih, na primer za Bled, Goriška Brda in Ljubljano je do-govor za 2023. Zagotovo pa bo velik odziv občinstva njenega avtorja in sodelujoče glasbenike spodbudil, da jo bodo negovali še naprej in bo rasla iz leta v leto.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Urška Ostanek.

Bistriško likovno društvo razstavlja v avli SAZU-ja

Likovno društvo Franceta Pavlovca iz Ilirske Bistrice obeležuje letos 20 let ponovnega delovanja. Ob tej priložnosti so njegovi člani na Miklavžev večer, 5. decembra, odprli v atriju Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU likovno-fotografsko razstavo z naslovom Naši goz-dovi, lov in fotolov. Na ogled bo do konca leta.

V uvodnem delu so se predstavi-li pevci **Lovskega okteta Javor-nik** pod umetniškim vodstvom **Dušana Kafola**. **Danijel Toma-žič**, predsednik Likovnega dru-štva **France Pavlovec**, je kratko orisal kronologijo društva. To se vsako leto predstavi v svojem kraju z najmanj dvema razstava-ma. Zadnjih 15 let se v dogovoru odločijo za določeno temo, ki se ji posvetijo na vsakoletni slikarski koloniji. Nanjo povabijo tudi sli-

karje iz prijateljskih društev, večino-ma iz Postojne in z Rakeka.

Na tokratni razstavi se z 22 deli predstavlja 11 članov društva in pet gostujočih ustvarjalok poletne likov-ne kolonije. O žanrski in tehnični raznolikosti razstavljenih del, med katerimi je tudi ena fotografija, je strokovno mnenje podala **ume-tnostna kritičarka Polona Škodič**. Obiskovalce je opozorila na različne pristope k občutenju, povezanosti

Odprtje razstave je s pesmijo pospremil Lovski oktet Javornik.

in s tem pogojenemu izražanju in-dividualnih ustvarjalcev pri upoda-bljanju živali ali narave skozi daljše zgodovinsko obdobje. Ob obletnici so članom podelili priznanja za dol-goletno sodelovanje in v društvo sprejeli tri postojnske ustvarjalke,

dolgoletne obiskovalke bistrških kolonij. Priznanja jim je izročila najprizadenejša članica društva – **Zdenka Vinšek Faganel**.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Jaz te vidim kot ...

Na zadnji novembrski večer so v Knjižnici Bena Zupanciča Postojna opremili na pot likovno-glasbeni projekt Jaz te vidim kot ... Pripravilo ga je Kulturno društvo Cajt, na ogled bo mesec dni.

S tem izvirnim projektom za interpretacijo naše domače kulturne dediščine so začeli lani, ko so k sodelovanju povabili likovnici. Ekspresivno upodobitev skladbe Ekstaza smrti skladatelja Alojza Srebotnjaka je naslikala **Urška Jurič**, stilizirano podobo pisateljice Ludovike Kalan pa **Jerneja Srebot**.

Tudi letos so bili domači kulturni ustvarjalci izzvani, da se potopijo v odkrivanje vsega tistega, kar so v tem prostoru ustvarili naši predhodniki. Tokrat so se povabilu odzvali trije naši ustvarjalci: s slikarskima deloma **Marino Samsa in Jasmina Čelan** in z glasbenim **Vital Jurca**. Na odprtju je vsak povedal svojo zanimivo zgodbo od izziva do navdiha in končne izvedbe.

Jasmina Čelan je likovna pedagoginja, ki je postavila devet sa-

mostojnih razstav in sodelovala na več skupinskih. Ob slikarstvu se posveča tudi fotografiji in keramiki. Za nalogo je dobila, da ustvari delo, navdahnjeno z življenjem in delom pisateljice Lee Fatur iz Zagorja pri Pivki (1865–1943). Pisala je pravljice, zgodovinske romane, ljubezenske povesti, črtice in poučne spise ter poezijo za otroke.

Marino Samsa je vsem dobro znan karikaturist, čigar delo poznamo vsi tudi iz časopisov Prestop in Prepih. To je aktivni član postojnskega in ilirskobistriškega likovnega društva, s katerima redno razstavlja na preglednih skupinskih razstavah že vrsto let. Marino se je posvetil manj znanemu ljudskemu pesniku in likovnemu ustvarjalcu Jakobu Tomincu iz Hrenovic. Bralci smo ga lahko поблиže spoznali po njegovem zbranem delu *Na vrtu roža je cvetela* iz leta 2015.

Glasbenika Vital Jurca in Bojan Volk sta zaigrala skladbo *Obrazi preteklosti*. V ozadju sta slikarski upodobitvi *Jakoba Tominca* in *Lee Fatur*, katerih avtorja sta *Marino Samsa* in *Jasmina Čelan*.

Vital Jurca je glasbenik – jazz kitarist, ki je imel veliko koncertov in nastopov tudi v širšem prostoru. Nedavno je izdal svoj prvenec *A day in a life*. Vital se je z avtorsko skladbo poklonil izjemnemu skladatelju in pedagogu Vilku Ukmarju. Skladba nosi naslov *Obrazi preteklosti* in jo je zaigral skupaj s saksofonistom Bojanom Volkom. To je mogoče v sklopu projekta kadarkoli poslušati na sami razstavi po zvočnem posnetku.

V okviru projekta se je odvijalo nekaj vzajemno povezanih vsebin in večplastnih sporočil od preteklosti v sedanjost.

Praznični december v knjižnici pa v njenem pritličju živopisno dopolnjuje še razstava akademske slikarke **Marte Jakopič Kunaver** z naslovom *Čarobni navdih*.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

Filmska zgodba o reševanju lipicancev

Zgodba o reševanju plemenitih konjev, ki so se ob koncu druge svetovne vojne na Češkem znašli v nevarnosti, da končajo na krožnikih, je navdihnila že Walta Disneya, tokrat pa sta jo na filmskem traku obudila scenarist Drago Mislej Mef in režiser Dušan Milavec. »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice« je v petek, 16. decembra, premierno zaživela na velikem platnu postojnskega Kulturnega doma, dan pred tem pa so dokumentarni film, posnet v produkciji Društva Kolut, povabljenim gostom zavrteli v Parku vojaške zgodovine v Pivki.

Ustvarjalca soglašata, da bi danes film zastavila popolnoma drugače. »Med snemanjem so prišle na dan mnoge zgodbe o tesni povezanosti človeka in konja in temu odnosu bi gotovo posvetila več pozornosti,« pravi **Drago Mislej Mef**. Tudi **Dušana Milavca** navdihuje predvsem pripadnost konjarjev v Lipici. »Ti ljudje so resnično živeli s konji, to ni bila služba, z njimi so bili 24 ur na dan. Zato so tudi šli z njimi na Češko in tam ostali do konca vojne, skrbeli zanje in prišli z njimi nazaj. Danes takšnega odnosa ne poznamo več,« pravi režiser.

Zgodovina pripoveduje, da so nacisti po kapitulaciji Italije odpeljali iz Lipice v vzrejni center v češkem mestu

Hostouň 179 lipicancev in jih pridružili čredi 1000 konjev iz najboljših evropskih kobilarn. Z njimi je odpotovalo in zanje skrbelo tudi 14 lipiških konjarjev. Ob koncu vojne, ko je območje pripadlo Rdeči armadi, so se konji znašli v nevarnosti, da postanejo hrana lačnih ruskih vojakov, a se je ameriška vojska pod vodstvom generala Pattona odločila za drzno vojaško reševalno akcijo in z »Operacijo Kavboj« konje rešila na Zahod. Od lipicancev, ki so jih Nemci odpeljali na Češko, se jih je v Lipico vrnilo žal le enajst, saj so zavezniki predvidevali, da bo Lipica po vojni ponovno pripadla Italiji. Vsi poskusi, da bi konje in rodovniške knjige kasneje dobili nazaj, so bili neuspešni.

Film o legendarnem reševanju lipicancev so soustvarjali: **Alenka Furlan Čadež**, **Drago Mislej - Mef**, **Dušan Milavec**, **Drago Kočiš** in **Manuel Tomšič**.

Društvo Kolut je film o legendarnem reševanju lipicancev ustvarilo ob podpori Veleposlaništva ZDA v Sloveniji in sodelovanju Občine Postojna, Parka vojaške zgodovine Pivka, Kobilarne Lipica in Zavarovalnice Triglav. Soustvarjali so ga **direktor fotografije in montažer Manuel Tomšič**, **snemalca Neja Kalan** in **Luka Vovk Vižintin** ter vodja projekta **Alenka Furlan Čadež**.

Scenarist Drago Mislej Mef in režiser Dušan Milavec, ki sta se podpisala že pod prejšnje tri dokumentarne filme Društva Kolut, sta tudi avtorja dokumentarnega filma »Ravne: Mali dvorec pomembnih ljudi«. Ta je pri Kolutu prav tako nastal letos, v okviru čezmejnega projekta Interreg Italia-Slovenija "Merlin CV".

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Članska ekipa PVC Nagode Postojna je doma premagala Litijo, na domači tekmi z ECE Triglav (na fotografiji) pa so naši košarkarji morali priznati premoč Kranjčanov.

KOŠARKA

Članska ekipa PVC Nagode Postojna se je v zadnjem mesecu okrepila, saj je v svoje vrste privabila Tima Lotriča, ki je bil v preteklih sezonah član ECE Triglava in LTH Castingsa iz Škofje Loke. 22-letni košarkar je v vsem sijaju zablestel na domači tekmi proti Litiji, ko je 30 točkam dodal še 12 skokov in Postojno popeljal do zmage (69 : 67).

Ob izjemno težkem razporedu v zaključku kolesarskega leta Postojnčanom ni uspelo presenetiti vseh favoriziranih ekip. Poraze so zabeležili na domači tekmi z ECE Triglav (60 : 66), v gosteh proti Novi Gorici (78 : 73), prav tako v gosteh proti Sežani (66 : 56) in nazadnje še v Novem mestu (83 : 62). Z dvema zmagama in desetimi porazi so varovanci **Predraga Milovića** na predzadnjem mestu v 2. skl. Sledi novoletni premor. Naši košarkarji ga bodo izkoristili za dobro pripravo na nadaljevanje sezone, kar bo zelo pomembno za obstanek v ligi.

V letu 2023 se bo postojnska ekipa najprej pomerila s Celjem. Gostujoča tekma bo zelo pomembna, saj je celjska ekipa edina, ki je zbrala manj zmag kot Postojnčani. Sledi domača tekma proti Slovanu 14. januarja, teden kasneje pa še pomembno gostovanje pri ekipi Medvode. Tudi ta je ena od kandidatki za izpad.

Mladinci U-20 v 2. skl nadaljujejo tekmovanje v drugem delu prvenstva; v tem so na dveh srečanjih dosegli eno zmago. **Kadeti U-18** so se prebili v 1. skl, saj imajo v treh odigranih srečanjih dve zmagi in en poraz. **Pionirji U-16** še vedno suvereno zmagujejo in v letošnji sezoni še ne poznajo poraza.

Članska ekipa Orlov se bori za vstop v končnico tekmovanja v 4. skl. Z dvema zmagama in štirimi porazi zaseda peto mesto, prva štiri pa vodijo v končnico.

Po dveh porazih – proti Krki mladi na domačem parketu (76 : 87) in v gosteh pri Podbočju (73 : 54) – so Orli dosegli na domačem igrišču pomembno zmago proti Globusu. Pri Orlih so zelo zadovoljni z velikim številom gledalcev, ki jih pridejo podpirati na domače tekme. Po uradnih podatkih je na tekmi v povprečju 160 gledalcev.

Po novoletnem premoru bodo 7. januarja gostili močno ekipo Radovljice, srečanje bo ob 18. uri v dvorani OŠ Antona Globočnika. Orli bodo oslabiljeni, saj zaradi kazni ne bosta smela igrati **Jure Premrl** in **Danijel Mandić**. Sledi gostovanje v Ivančni Gorici teden kasneje, 21. januarja pa prihaja v Postojno ekipa Krasa, prav tako ob 18. uri v dvorano OŠ Antona Globočnika.

Kadeti U-18 igrajo v 2. skl in ostajajo pri eni zmagi v letošnji sezoni. **Pionirji U-16** igrajo v 1. skl in so v drugem delu tekmovanja padli v močno skupino. V njej se borijo dobro, tako da so z eno zmago in tremi porazi na četrtem mestu.

Besedilo: Boštjan Blaško; fotografija: Valter Leban.

KEGLJANJE

V začetku decembra je bil zaključen jesenski del ligaških prvenstev, ki spadajo pod okrilje Kegljarske zveze Slovenije. Postojnski KK Proteus je prvi del izpeljal z odliko, saj dve ekipi zasedata prvi mesti na lestvici, najboljša moška pa deli tretje do peto mesto.

Najboljša ženska ekipa zanesljivo vodi s 17 točkami, Calcit in Celje zaostajata za tri točke. Postojnske kegljavke so v zadnjih treh krogih s 7 : 1 v gosteh premagale Slovenj Gradec in Brest, doma pa s 6 : 2 še Celje. Prva moška ekipa je v zadnjih treh krogih s 6 : 2 premagala Litijo in favorita Triglav, v gosteh pri vodečem Konstruktorju (18 točk) pa z enakim izidom izgubila in skupno zbrala 12 točk. Druga moška ekipa Proteusa, ki nastopa v 2. slovenski ligi – zahod, je do sedaj dosegla 7 zmag ob dveh porazih in v ligi vodi s 14 točkami. S takim nadaljevanjem se jim spomladi celo nasmiha napredovanje v 1 B ligo – zahod.

Prve dni decembra so v Ljubljani slavnostno podelili priznanja KZS za športne dosežke v letih 2021 in 2022, saj lani prireditve zaradi epidemije covida ni bilo. Nekaj odličnih uvrstitev in pokalov je končalo tudi v vitrinah KK Proteus Postojna.

Kegljač minulega leta je postal Pivčan Matej Lepej, a tekmuje za kranjski Triglav, kegljavka leta je Anja Kozmus (Celje). Tudi v letu 2022 je najboljši Matej Lepej (še četrtič v zadnjih petih letih), najboljša kegljavka je Irena Mejač (Ljubelj Tržič). V minulem letu je bila ekipa mladincev KK Proteus najboljša v Sloveniji. V tem letu so visoko uvrstitev ponovili, postojnski mladinec **Žiga Požar** pa je bil razglašen za najboljšega mladince. Letos so bili najboljši tudi **kadeti Proteusa**, za nameček je bil **Matevž Vilhar** razglašen še za najuspešnejšega kadeta pri nas.

Konec novembra so kegljavke KK Proteus, aktualne državne prvakinje, gostovale v Nemčiji in v bližini Münchna odigrale prvo tekmo osmine finala letošnje izvedbe Lige prvakov. Postojnčanke so se pomerile z lanskimi podprvakinjami, s trenutno četrto uvrščeno ekipo nemškega prvenstva in zmagovalkami NBC kegljarskega pokala. Nemke so dobesedno šokirale, saj so igrale neodločeno 4 : 4 (3194 : 3217), dosegle dve posamični zmagi in podrle več kegljev kot domačinke.

Najbolj sta se izkazali **Patricija Bizjak** (561 podrtih kegljev) in **Maša Miklavc** 551. Povratno srečanje je bilo 10. decembra na kegljišču v Športnem parku, kjer pa so Nemke zaigrale veliko bolje in slavile 5 : 3 (3484 : 3311) ter se uvrstile med osmerico najboljših v Ligi prvakinj. Pri domačinkah sta blesteli **Tina Mrzljak** (600) in Maša Miklavc (555), točko pa je prispevala še Patricija Bizjak (543). »S trenutno uvrstitvijo v državnem prvenstvu sem zadovoljen. Imeli smo ugoden žreb, a se v nadaljevanju nadejam najboljšega razpleta. V dveh mednarodnih tekmah tudi nismo razočarali: v gosteh smo prijetno presenetili, doma pa odigrali v okviru dnevne forme in trenutnih zmožnosti,« ugotavlja trener **Denis Čenanović**.

Brane Fatur

NOGOMET

Postojna ima dva nogometna kadetska reprezentanta: to sta **Matjaž Veber**, dijak postojnske srednje šole, vezni igralec Ilirije (Ljubljana) in 16-letni vratar **Žan Trivunčević** (Bravo Ljubljana), na šolanju v Ljubljani.

Sredi novembra sta 14 dni preživela na Portugalskem, kjer je reprezentanca Slovenije U-17 igrala prvi krog kvalifikacij za nastop na EP leta 2023. Premagala je Ferske otoke, remizirala s Kazahstanom in izgubila proti Portugalski. Priborila si je nastop v drugem elitnem krogu, v katerem so naslednje leto njeni nasprotniki Hrvaška, Norveška in Belgija.

Brane Fatur

Aleksandar Bogunović bo od zdaj tekmoval v kategoriji OK Senior.

KARTING

14-letni Postojnčan Aleksandar Bogunović s svojimi nastopi v mednarodni konkurenci potrjuje, da je prvo ime slovenskega kartinga. Sredi decembra je odpotoval v Španijo na trening v Asturias, na dirkališče Fernando Alonso, kjer je bil prisoten tudi prvak F1 Fernando Alonso. Bogunović je na tem treningu prestopil v višjo kategorijo OK Senior in bo v njej tekmoval z največjimi dirkači sveta.

Poleti smo v Postojnskem prepihu poročali o uspešnem nastopu Aleksandra Bogunovića na mednarodni karting preizkušnji v belgijskem Genku. Mladi član društva ABA Racing s Prestranka je v tej sezoni že opozoril nase z nekaterimi odmevnimi rezultati. Na FIA Motošportnih igrah v Marseillu je v tekmovalju karting sprint osvojil peto mesto. Na prvi od dveh dirk WSK Final Cup, ki se je v začetku novembra odvijala v bližini Neaplja, pa je zasedel izvrstno tretje mesto v razredu OK Junior. V močni mednarodni konkurenci 56 voznikov je nastopil kot edini slovenski predstavnik in prikazal vse svoje znanje in talent. V skupnem seštevku tekmovalja zaseda deseto mesto.

Ester Fidel

BALINANJE

Končan je prvi del tekmovalja v Super balinarski ligi oziroma v ekipnem državnem prvenstvu. Balinarski klub Postojna, ki mu predseduje Herman Zakrajšek, je v tekmovalno sezono 2022/23 startal izredno uspešno.

Postojnski balinarji si po prvem delu tekmovalja v ekipnem državnem prvenstvu delijo 3. mesto.

Postojnčani so najprej z 18 : 8 premagali sosede iz Pivke Orlek Oro Met, nato remizirali s 13 : 13 z Marjetico Koper. Sledili sta zmagi, s po 16 : 10 so ugnali ljubljanski Krim in Zabiče ter zasedli vrh lestvice. V krogu pred prekinitvijo prvenstva so v gosteh izgubili proti državnemu prvaku Agrochemu Hrastu 8 : 18. Trenutno zasedajo z Marjetico s sedmimi točkami tretje mesto na tabeli. Nadaljevanje sledi šele 7. januarja, ko se bodo Postojnčani poskušali obdržati med najboljšo četverico.

V začetku decembra je v Novi Gorici potekal dan slovenskega balinanja s podelitvijo priznanj ter državnim prvenstvom v natančnem in hitrostnem zbijanju. V Ajdovščini pa so organizirali šolo balinanja za najmlajše.

Med 18 nagrajenimi balinarkami in balinarji, prejemniki kolajn na največjih balinarskih prvenstvih letošnjega leta, je bil tudi Postojnčan **Dejan Koren**, sicer selektor ženske reprezentance Slovenije. Istočasno so izpeljali tudi državno prvenstvo v natančnem in hitrostnem zbijanju, na njem je nastopila trojica igralcev iz BK Postojna. **Primož Markočič** in **Jan Blažič** nista blestela, pač pa je **Mitja Kragelj** v natančnem zbijanju v močni konkurenci osvojil bronasto odličje.

V organizaciji BZS je v Ajdovščini potekala šola balinanja oziroma tridnevni tabor za najmlajše. Udeležila se ga je tudi trojica dečkov iz postojnskega kluba – **Žan Dajčman**, **Jakob Kobal** in **Tomaž Bogataj**.

Brane Fatur

ŠAH

Na OŠ Miroslava Vilharja je minuli mesec ponovno potekal šahovski turnir, tokrat so bile kvalifikacije za osnovnošolce Notranjske regije. Ve-

činoma so nastopili učenci in učence obeh postojnskih osnovnih šol in bili tudi najbolj uspešni. Najboljši oziroma prvi trije iz vsake starostne kategorije s tega prvenstva so si priborili pravico do nastopa na državnem osnovnošolskem prvenstvu.

Rezultati po kategorijah: deklice do 9 let – 1. **Zara Zupancič** (M. Vilhar), 2. **Mija Vrhovec** (A. Globočnik); dečki do 9 let – 1. Rok Kragelj (Pivka), 2. **Aleks Fatur**, 3. **Jaka Tomić** (oba M. Vilhar); deklice do 12 let – 1. **Anja Beber**, 2. **Kaja Strnad** (obe A. Globočnik); dečki do 12 let – 1. **Benjamin Ušaj**, 2. **Gregor Marković**, 3. **Oleksander Dniprenko** (vsi A. Globočnik); fantje do 15 let – 1. **Žiga Mejak Ašanin** (M. Vilhar).

Brane Fatur

Dejavna športna sekcija Društva invalidov Postojna

Društvo invalidov Postojna je letos s svečano prireditvijo v restavraciji Erasmus obeležilo štirideset let uspešnega in plodnega delovanja. Ena od njihovih številnih sekcij je prav športna. Zadnja leta jo zelo uspešno vodi referent za šport Robert Gorjanc. V zadnjem desetletju so najbolj aktivni v balinanju, kegljanju, streljanju, pikadu in tudi šahu.

Dejavni sta tako moška kot ženska zasedba. Redno se udeležujeta turnirjev ter območnih in državnih prvenstev na različnih slovenskih lokacijah. »To leto je bilo za naše DI Postojna predvsem na športnem področju najbolj uspešno v zadnjem desetletju in si tak visok nivo želimo obdržati tudi v prihodnje. Pohvalil bi vse naše tekmovalce in tekmovalke, najbolj tiste v balinarski panogi. Za sodelovanje se zahvaljujem tako Občini Postojna kot Športni zvezi, saj nam gresta vedno na roko,« je povedal **Robert Gorjanc**.

Na območnih prvenstvih Primorsko-notranjske regije, ki združuje društva iz več kot desetih občin (od Vrhnike, Ilirske Bistrice do Pirana), je bilo postojnsko društvo zelo uspešno. V kegljanju so v različnih kategorijah posegli po medaljah. **Edo Podobnik** in **Srečko Petkovšek** sta osvojila 1. mesto, **Miran Grmek** 2., **Robert Gorjanc** pa 3. V balinanju je ženska ekipa zmagala, v streljanju

je po zlateg odličju posegel **Srečko Petkovšek**, v pikadu je moška ekipa osvojila 2. mesto, **Adam Dekanj** pa v šahu 6.

Izkazali so se tudi na državnih prvenstvih. Moška balinarska ekipa v postavi **Robert Gorjanc**, **Adam Dekanj**, **Uroš Žvab**, **Ivan Križman** in **Franko Blažič** se je na prvenstvo v Trbovljah uvrstila kot lanski zmagovalec in še tretjič zapored postala državni prvak. Kegljak Miran Grmek je bil v Celju tretji, ženska balinarska ekipa (**Liljana Božič**, **Pavla Muhič**, **Slavica Mazij**, **Vlasta Andlovec** in **Majda Govednik**) je v Trbovljah zasedla 7. mesto, moška ekipa v pikadu v Dolu pri Hrastniku pa 9. Balinarji so letos nastopili kar na 11 turnirjih in osvojili tri prva mesta, dve drugi in štiri tretja. Ženska ekipa je tekmovala na sedmih turnirjih; enkrat je bila druga, dvakrat tretja in trikrat četrta.

Brane Fatur

Mladi o preživljanju prostega časa v Postojni

Mladinski občinski svet Občine Postojna je na svoji drugi seji razpravljal o preživljanju prostega časa mladih v Postojni, sodelovali pa so tudi drugi predstavniki mladinskih organizacij, organizacij za mlade, neorganizirane mladine, Občine Postojna in Komisije za mladinska vprašanja ter predstavniki list in strank.

Mladi si želijo druženja z vrstniki v varnem in sproščenem okolju.

V štirih skupinah so izoblikovali konkretne predloge za izboljšanje pogojev za kakovostno preživljanje prostega časa mladih v Postojni:

- **Kino;** kot primeren prostor so navedli »Kutinovo hišo« in predlagali predvajanje aktualnih, starejših in dokumentarnih filmov, risank, športnih tekem ...
- **Prostor za druženje in zabavo** dijakov iz Postojne in okolice, kar bi pripomoglo k spoznavanju vrstnikov tudi iz drugih šol in krajev. Dogodke bi organizirali na različnih lokacijah.
- **Prostor za delavnice, tečaje ipd.** (za širjenje obzorja), ki bi se jih mladi udeleževali in se ob tem družili ter spoznavali s sovrstniki, hkrati pa pridobivali nova znanja.
- **Bajta mladih** - večji prostor, ki bo dostopen vsem mladim za vsakodnevne različne aktivnosti - od sproščene družbe do skupinskega učenja.

Besedilo in fotografija: Občina Postojna.

Občina Postojna je tudi letos dobitnica naziva Branju prijazna občina

Občina Postojna je tudi letos dobila naziv Branju prijazna občina. Na Prešernov rojstni dan, 3. decembra, so se prireditve s podelitvijo nazivov udeležili direktorica občinske uprave Marina Rebec, višja svetovalka za družbene dejavnosti Alenka Hladnik Suša ter direktor Knjižnice Bena Zupančiča Postojna Uroš Mlinar.

Naziv Branju prijazna občina so s ponosom prevzeli direktorica občinske uprave Marina Rebec in višja svetovalka za družbene dejavnosti Alenka Hladnik Suša ter direktor Knjižnice Bena Zupančiča Postojna Uroš Mlinar.

Javni natečaj Branju prijazna občina spodbuja občine k aktivnejši vlogi pri izboljševanju bralne pismenosti in bralne kulture med prebivalci. Doslej je naziv, ki ga podeljujejo za triletno obdobje, pridobilo 52 občin. Občina Postojna ga je prvič prejela leta 2019.

»Prejeto priznanje potrjuje, da se Občina Postojna zaveda pomembnosti tega področja. Povedano bolj plastično, skrb za promocijo branja in posledično dvig pismenosti med vsemi nami je dnevna obveznost tako knjižnic, šol, kulturnih ustanov in občine, kot tudi posameznikov, staršev, zasebnih in javnih združenj. Pavčkove besede - če ne bomo brali, nas bo pobralo - govorijo o tem, da je branje temelj, ki oblikuje naše sposobnosti izražanja, pisanja, razumevanja in nam daje širino razgledanosti.« je ob tej priložnosti poudaril direktor **Knjižnice Bena Zupančiča Postojna Uroš Mlinar**.

Besedilo in fotografija: Občina Postojna.

NAČINI OBVEŠČANJA URABNIKOV VODOVODNEGA SISTEMA POSTOJNA-PIVKA in SUHORJE V LETU 2023:

Skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 95/06, 25/09, 74/15 in 51/17 v nadaljevanju Pravilnik) in vsebino strokovnih priporočil NIJZ RS, vas obveščamo o načinih in rokih obveščanja v posameznih primerih glede na zahteve Pravilnika:

Pravilnik o pitni vodi	Vzrok obveščanja	Čas obveščanja	Način obveščanja
9. člen	Neskladnost pitne vode hišno vodovodno omrežje	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v sedmih dneh.	1. Osebno neposredno v nabiralnik 2. Telefonsko obvestilo 3. Obvestilo upravniku v primeru večstanovanjskega objekta
21. člen	Omejitev ali prepoved uporabe pitne vode	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v dveh urah (obveščanje po radiu vsak dan do preklica ^{1*}) ³ . Na začetku in ob preklicu veljavnosti ukrepa, a najkasneje v 24 urah od začetka oz. preklica ukrepa	1. Radio 94 – VS Postojna- Pivka, VS Suhorje 2. ReCo – Regijski center za obveščanje 3. Spletna stran: https://www.kovodpostojna.si , http://www.postojna.si , http://www.pivka.si 4. Lokalna televizija: Proteus in Vascom 5. SMS sporočilo* in e-pošta*
22. člen	Izvajanje ukrepov za odpravo vzrokov neskladnosti	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v enem dnevu, ³ .	5. Aplikacija: http://www.npv.si/ (obveščanje NIJZ, ZIRS, NLZOH)
31. člen	Dovoljeno odstopanje	Na dan pridobitve dovoljenja a najkasneje v sedmih dneh ^{1*} , ³ .	
34. člen	Letno poročilo o skladnosti pitne vode	Najmanj enkrat letno (najkasneje do 31. marca za preteklo leto)	1. Občinski glasili Pivški list in Postojnski prepil 2. Spletna stran: https://www.kovodpostojna.si , http://www.postojna.si , http://www.pivka.si 3. Aplikacija: http://www.npv.si/ (obveščanje NIJZ, ZIRS, NLZOH)

* Uporabniki se po želji vključijo na tak način obveščanja prek spletne strani www.kovodpostojna.si.
^{1*} Če se ukrep izvaja več kot 14 dni se dnevno radijsko obveščanje nadomesti s tedenskim obveščanjem.
³ Obveščanje tudi o prenehanju omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode, izvajanja ukrepov oz. dovoljenem odstopanju.
 Lastniki in upravljavci pomembnejših javnih objektov so obveščeni z e-pošto po Seznamu prednostnih ustanov podjetja Kovod Postojna, d. o. o.

Odeje, ki pogrejejo telo in srce

Prostovoljke, kvačkarice iz zavoda Rajhenburške zanke pravijo, da kvačkajo in pletejo s srcem. V zadnjih mesecih so s svojo srčnostjo in toplino v 3000 urah iz več kot 60 kilogramov volne skvačkale 75 odev za stanovalko in stanovalce Doma upokojencev Postojna.

Pobudnici dobrodelne akcije Nevenka Stegel in Nadja Kapelj sta stanovalkam in stanovalcem Doma upokojencev Postojna predali 75 kvačkanih odev za mrzle zimske dni.

Pobudnici dobrodelne akcije za dom upokojencev v Postojni sta bili **Nevenka Stegel** in **Nadja Kapelj**, ki sta v torek, 8. novembra, odeje predali uporabnikom doma. Ogrele pa jih niso samo odeje, ampak tudi pesem, glasba in kuhano vino, čaj ter piškoti. Preživeli so resnično lepo dopoldne, stanovalka gospa Marija je ob koncu dejala: »Počutila sem se kot v mladosti.«

Prvo pobudo za takšno akcijo sta dali Ana Petrič in Meta Nelc. Nastale so odeje za Dom upokojencev Notranje Gorice. Kasneje se je pobuda razširila preko cele

Slovenije. Do danes so prostovoljke izdelale že okrog 1200 odevic, ki so jih podarile domovom za ostarele po celotni Sloveniji.

Njihov cilj je obdariti prav vsak dom, za kar pa potrebujejo veliko volne. Pomagate pa jim lahko tudi vi in volno donirate. V Postojni jo še vedno zbirajo v Domu upokojencev in v Optiki Nadoh. Več informacij najdete na spletni strani Zavoda Rajhenburške zanke. Prav vsak klopčič volne šteje!

Besedilo in fotografija: Nina Kapelj Lukman.

Dežurne številke zimske službe

Občina Postojna obvešča vse občane, da se lahko v primeru težav glede pluzenja in posipanja obrnejo na dežurne številke zimske službe:

- za ulični sistem naselij Postojna, Stara vas, Zalog in Prestranek lahko pokličete na 041 663 221,
- za ostala naselja in vasi ter lokalne ceste občine Postojna pa na 05 680 06 20.

Vse občane pa v vsakem primeru prosimo za strpnost in razumevanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ne nasedajte lažnim elektronskim sporočilom

Finančna uprava od zavezancev nikoli ne zahteva, da vnašajo svoje osebne podatke ali podatke o transakcijskih računih v spletne povezave.

V zadnjem mesecu smo javnost večkrat obveščali o sporočilih, ki naj bi jih dobili od Finančne uprave glede preplačila davka. Še vedno opozarjamo, da gre za poskuse prevare in lažna sporočila. Ne nasedajte in nikamor ne sporočajte ali vpisujte svojih podatkov.

Opozarjamo tudi, da Finančna uprava od zavezancev nikoli ne zahteva, da bi vnašali svoje osebne podatke ali podatke o transakcijskih računih v spletne povezave, poslane prek elektronskih ali SMS-sporočil. To je vsekakor znak, da gre za prevaro.

■ KAJ LAHKO NAREDITE?

Sporočila izbrišite in nikamor ne vpisujte in ne sporočajte nobenih podatkov.

Svoje podatke glede stanja plačil in obveznosti na Finančni upravi lahko v vsakem trenutku preverite v eDavkih. Lahko se z vprašanji obrnete na naš klicni center na številko **08 200 1001** (za fizične osebe) in **08 200 1003** (pravne osebe).

Finančna uprava sproti sledi novim sporočilom, o stanju tudi obvešča SIGOV-CERT, ki sproti blokira oziroma odstranjuje lažne spletne strani, ki jih zlonamerno ustvarjajo nepridipravi.

ASFALTI plus

Asfalti plus, nizke gradnje, d.o.o.,
Šmihel 7, 6257 Pivka, Slovenija
asfalti.plus@gmail.com, M: 041 740 514

IZVAJAMO NASLEDJA DELA:

- asfaltiranje (rezkanje, ročno, strojno)
- novogradnja javnih in zasebnih prometnih površin (cest, pločnikov, dvorišč...)
- ureditev zunanje okolice objektov
- izdelava odvodnjavanj, drenaž, fekalne, meteorne kanalizacije...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljalna dela
- izdelava škarp in kamnitih zložb

Kontakti: tel: **+386 41 740 514**

mail: **asfalti.plus@gmail.com**

Tudi SGLŠ Postojna je ambasadorka Evropskega parlamenta

V novembru smo bili dijaki SGLŠ Postojna in njihovi mentorji na 4-dnevni ekskurziji v Bruslju, Luksemburgu in Strasbourgu. Ogledali smo si nekatere institucije Evropske unije, znamenitosti treh mest (in držav) ter se zapeljali do Severnega morja. SGLŠ je namreč že peto leto vključena v projekt Šola ambasadorka Evropskega parlamenta (EPAS).

Program, ki ga vodi Informacijska pisarna Evropskega parlamenta, je namenjen srednjim in poklicnim šolam po Sloveniji. Dijaki, ki v projektu pridobijo aktivno znanje o Evropski uniji in

Dijaki SGLŠ Postojna in njihovi mentorji so spoznavali institucije Evropske unije in znamenitosti Bruslja, Luksemburga in Strasbourga.

Evropskem parlamentu, z veseljem opravijo vse obveznosti in pridobijo laskavi naslov ambasadork.

Letos smo iz prve roke poizvedeli, kaj pomeni EU v vsakdanjem življenju. Odzvali smo se povabilu evropske poslanke Ljudmile Novak, ki nas je gostila v EU parlamentu v Bruslju. Vodja ekskurzije Andrej Černigoj, ki je bil deset let asistent Lojzeta Peterleta v EP v času njegovega mandata evropskega poslanca, nam je iz prve roke predstavil institucije EU in znamenitosti mest. Obiskali smo Evropsko komisijo in

se srečali s Tino Štrafela, svetovalko za komuniciranje komisarja Janeza Lenarčiča. Predstavila je področje delovanja komisarja za krizno upravljanje. V Luksemburgu smo se sestali s prevajalci iz prevajalske službe EP, ki prevajajo vsa pisna gradiva in zakone. Zadnji dan smo se odpravili v Palačo Sveta Evrope in Evropski parlament. Opolnomočeni z aktivnim državljanstvom smo se vrnili v šolske klopi.

Besedilo in fotografija: Martina Klemenc, SGLŠ

Darilni bon

ZA ZELENI ABONMA 2023

Podarjajte znanje

Ljudska univerza Postojna in Notranjski muzej Postojna v novem letu pripravljata Zelene abonma – šest eko delavnic za prve premike v zeleno prihodnost. Potekale bodo od januarja do junija, vsak drugi torek v mesecu. Izkoristite praznični december za nakup darilnega bona. Letos podarjajte novo znanje!

Bone lahko kupite v tajništvu Ljudske univerze Postojna ali v recepciji Notranjskega muzeja Postojna v času uradnih ur. Cena darilnega bona, ki zajema obisk šestih ekološko obarvanih delavnic, znaša 60 eur. Podarite letos nekaj drugačnega...

78 novih stanovanj v Postojni

KMALU!!

43 novih stanovanj v Pivki

Hotel
Rakov Škocjan

PRODAMO

Kamp Pivka jama

Nepremičnine Land d.o.o., Novi trg 9, 6230 Postojna, tel.: 051/833-300, e-mail: info@land.si

Drug z drugim v skupini VEZI

Stanovanci bivalne skupine Društva »VEZI« iz Postojne so bili med trindvajsetimi prijavljenimi skupinami na natečaju »Drug z drugim«, ki ga je razpisala Zveza društev za socialno gerontologijo Slovenij, skupaj s skupino iz Trebnjega prvonagrajeni.

Člani skupine z voditeljico pri pripravi gradiva za natečaj.

»Kadar dežne kapljice obsije sonce, se na nebu pojavi mavrični lok. To nebesno čudo pisanih barv v spektru od vijoličaste, bele, modre, rdeče, oranžne, do rumene, pa uzre le tisti človek, ki se je naučil ljubiti dež. Tudi mi smo kot barve mavrice. V nekaterih stvareh smo si podobni, v drugih tako različni pa kljub temu v sobivanju drug z drugim, enaki. Druži nas ustvarjalnost, strpnost in tolerantnost, prijateljstvo, skupne aktivnosti in medsebojna podpora, ko se pojavi bolezen ali osebna stiska.« Tako so se v prispevku za natečaj ZDSGS (Zveza društev za socialno gerontologijo Slovenije) na temo »Drug z drugim« predstavili

stanovanci bivalne skupine Društva »VEZI« iz Postojne.

Njihove vsakodnevne aktivnosti potekajo v sodelovanju s strokovnima delavkama, iz lokalnega okolja pa prihajajo tudi zunanji sodelavci – prostovoljci, ki s svojimi znanji in srčnostjo vnašajo dodatno dinamiko v življenje skupnosti.

Stalnico predstavlja v rednih tedenskih srečanjih članov skupnosti že vrsto let medgeneracijska skupina z voditeljico Miro. Srečanja potekajo v povezovalnem vzdušju, ki ustvarja pogoje za pogovore o različnih temah, včasih pa pogovor steče

tudi v smeri osebnega doživljanja. Taki pogovori človeka v skupnosti krepijo in bodrijo pri sprejemanju novih življenjskih izzivov.

To je bil tudi razlog in dodatna vzpodbuda, da so se člani medgeneracijske skupine odzvali na razpis natečaja ZDSGS na temo »Drug z drugim«. Predstavili so se z nizom foto utrinkov in zapisi. Ti skozi ujete trenutke ustvarjanja, razmišljanja, počitka, sprehodov v naravi, praznovanj

in trenutkov samosti, pripovedujejo zgodbe življenja v skupnosti, ki je za vsakega izmed njih poseben izziv.

V utemeljitvi za prvonagrajene je bilo zapisano, da je »**sobivanje z medsebojno strpnostjo drug z drugim, kljub medgeneracijskim razlikam in življenjskim pogledom, možno!**«

Besedilo: Mira Lenarčič; fotografija: arhiv društva.

Izvirni kvačkani izdelki vzgojiteljice Dejana Malič

Dejana Malič je vzgojiteljica predšolskih otrok v Vrtcu Postojna. Otroške plišaste igračke so njen navdih pri ustvarjanju izvirnih umetniških izdelkov, ideje pa črpa tudi v edinstveni notranjski naravi. Najljubši tehniki ustvarjanja sta ji klekanje in kvačkanje. Letos je začela svoje izdelke ponujati tudi preko svoje male obrti z imenom *Handmade by Dea. (dm)*

komus
Pogrebne storitve

**V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBLIŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA**

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ❖ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ❖ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ❖ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ❖ ekshumacija
- ❖ organizacija pogrebne svečanosti
- ❖ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ❖ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ❖ pogrebna oprema
- ❖ urejanje grobov

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o

Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**

Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

...Sopotniki

zavod za medgeneracijsko solidarnost

*Vse dobro, slabo, kar smo doživeli,
se pomnilo bo ali pozabilo.
Prijazno vsem naj novi čas prinese,
kar staro nam je leto zamudilo.
Ljubezni, sreče in veselja
in zdravje naj bo milo.*

*Božični mir v srcih,
naj naše novoletno bo voščilo.*

Vam želi zavod Sopotniki

OBVESTILO

Enota Postojna od 19. decembra 2022 do 3. januarja 2023 ne bo izvajala prevozov zaradi božično novoletnih praznikov. Hvala za razumevanje in se vidimo v novem letu 2023.

Srečno!

V 2023 bodimo velikodušni z dobrimi idejami
in radodarni z iskrenimi voščili.

*Preudarnost in varčnost pa uporabimo
v odnosu do našega okolja.*

*Hvala za vsako obljubo in korak v varnejšo
ter trajnejšo prihodnost.*

 triglav

Naj se sanje spremenijo v
resničnost.
Naj vas spremljajo sreča,
pogum in ustvarjalnost.

Naj bo
novo leto
najboljše doslej.

Vam želi
Ekipe Zavoda Znanje Postojna

**»Skupaj smo močni le toliko,
kolikor smo povezani.«
J. K. Rowling**

Naj bo vaša pot v novem letu posuta
z občutki, ki vam prinašajo mir,
ljubezen, potrpežljivost in pogum.

Srečno 2023!

60 YEARS
KOLEKTOR

vodnik dogajanja v občini Postojna

22. december

18:00 Božičnica v živo

Občina Postojna, Rotary klub Postojna-Cerknica

- Jure Počkaj s prijatelji
- 📍 Kulturni dom Postojna

25. - 30. december

13:30 Žive jaslice -

Božična pravljica

Postojnska jama

- Vsak dan več predstav od 13:30 dalje
- 📍 Park Postojnska jama

25. december

20:00 Božični rock koncert

- Nastopajo: Big Foot Mama, Peter Lovšin, Ana Pupedan, Norton
- 📍 Pred PTC Primorka

26. december

19:30 Božično-novoletni koncert Postojnske godbe 1808

Postojnska godba - 1808

- Glasbeni gost Vokalna skupina Elum
- 📍 Športna dvorana OŠ Antona Globočnika Postojna

28. december

16:00 Družinski dan na drsališču

Občina Postojna

- Brezplačna ura drsanja in iger za družine
- 📍 Drsališče Postojna

19:00 Oder je vaš - koncert domačih glasbenikov

Občina Postojna

- Predstavijo se mladi, neveljavljeni glasbeniki in umetniki
- 📍 Titov trg

19:30 Stand-up predstava: Čudni cajti

Mladinski center Postojna

- Komedija Marka Žerjala o čudnih časih epidemije
- 📍 MCP

31. december

21:00 Silvestrovanje

Občina Postojna

- Silvestrovanje z Vilijem Resnikom
- 📍 Titov trg

6. januar

20:30 Oto Pestner & Jazz Club Gajo Quartet

Jazz hram

- Večer vokalnega jazza
- 📍 Hotel Kras

8. januar

19:00 Koncert Svetih treh kraljev dar

Turistično društvo Postojna

- Vokalna skupina Kresnik pod umetniškim vodstvom Mirana Žitka
- 📍 Cerkev sv. Štefana v Postojni

19. januar

18:00 Po Apalaški poti in Transverzali

Knjižnica Bena Zupančiča

- Jakob J. Kenda, pogovorni večer o potopisnih romanih
- 📍 Čitalnica Knjižnice Bena Zupančiča Postojna

Ljudska univerza

10. januar

17:00 Zeleni okraski - izdelava mahbunke

- 1. delavnica v okviru Zele-nega abonmaja z ekološko vsebino. Obvezne prijave na: info@lu-postojna.si
- 📍 Notranjski muzej Postojna

Torek - petek

Večgeneracijski center Točka moči

Brezplačne delavnice:

- vsak torek 8:00-9:00 jutranja vadba in meditacija
- vsako sredo 18:30-20:00 družabne meditacije
- vsak četrtek 15:00-18:00 ročna dela
- vsak petek 15:00-17:00 »Dobro sem«, pogovorne delavnice za odrasle
- vsak 3. petek 15:00-20:00 Access bars, tehnične sproščanja in osvobajanja z močjo dotika
- Informacije in prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
- 📍 VGC Točka moči - Zelena dvorana

Po dogovoru, vsak delavnik

Center za razvoj kadrov KORAK

Pomoč delodajalcem in kadrovskim službam pri razvoju kadrov

- Več informacij: 05 721 12 87, erika.svara@lu-postojna.si
- 📍 Ljudska univerza Postojna

Po dogovoru, vsak delavnik

Svetovalno središče

Brezplačno svetovanje in podpora na karierni poti

- Informacije in prijava: 05 721 12 87, erika.svara@lu-postojna.si
- 📍 Ljudska univerza Postojna

Po dogovoru, vsak delavnik

Središče za samostojno učenje

Brezplačna uporaba učnega gradiva in tehnologije

- Informacije in prijava: 05 721 12 84, ana.sabec@lu-postojna.si
- 📍 Ljudska univerza Postojna

Vpis preko celega leta

Projektno učenje mlajših odraslih

Program za mlade od 15. do 26 let z učnimi težavami ali v iskanju zaposlitve

- Več informacij: 031 360 977, pum-o@lu-postojna.si
- 📍 Ljudska univerza Postojna

OBČINA
POSTOJNA

Zopet je pred nami čas,
ko bomo obrnili nov list.
Priložnost za nove odločitve,
nove ideje, za nove uspehe in
novo srečo.

Naj bodo vaše odločitve modre,
ideje ustvarjalne in sreča brezmejna.

Srečno!

Župan Igor Marentič s sodelavci

AVTOR: MATEJ MISLEJ	MERIDIAN	METULJ Z OČESCI NA KRILIH	ZOBO-ZDRAVNIK	GLINA	BOLEZEN ZARADI SKRČENJA ORGANA	HUMORISTKA PUTRIH	SLOVENSKI KANTAVTOR	SLOVENSKI ALPINIST IN NOVINAR MAHKOTA
POLOŽAJ, LEGA								
PREBIVALEC IZ OKOLICE								
DELAVEC V LABORATORIJU								
NEKD. ŽUPAN DUNAJA (HELMUT)								
						KRATICA ZA ID EST		
						PEVKA ERBUS		
		TVEGANJE						
		KOKOŠ BREZ REPA						NESPAMETNO, NEUMNO RAVNANJE

	HVALJENJE, SLAVLJENJE	POTVORBA, FALSIFIKAT	KOSITER PLANOTA V OSREDNJEM DELU ZDA				POSTOJNA	ZDRAVILO SAMO-ZADOVOLJEVANJE			ZNAMKA JAP. FOTO-APARATOV DRŽAVA V AZIJI							
KAR POMAGA, DA KAJ STOJI POKONCI							IZNAKAŽEN ČLOVEK NEMŠKI SPOLNIK							NEKDANJI BOLIVIJSKI PREDSEDNİK MORALES SKELET				
GRŠKI BOG MORJA										AMERIŠKA KOSARKARSKA LIGA NUJNA ORGANSKA SNOV			PTICA UJEDA, SRŠENAR SODOBNİK KELTOV					
MATEMATIČNI IZRAZ							LETALEC, PILOT RASTLINSKA BODICA									ČOP IZTOK ANGLEŠKA IGRALKA WHITEHOUSE		
ČUVAJ											FEVDALNA SVOBODNA POSEST UMETNOSTNI SLOG							
SLOVENSKA TV VODITELJICA (ALENKA)					STOTINKA BRITANSKEGA FUNTA	ZADNJICA ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI					OTIRAČA POSODA ZA CVETJE							
NIKALNICA			PLAHTA, CERADA STARA MAMA, BABICA ŽENSKI PRINCIP KITAJSKE FILOZOFIJE									RADIO-TELEVIZIJA PAS PRI KIMONU				LUČAJ	KRAVICA, TELIČKA	
MLAD PRAŠIČEK							GRENAK ZELIŠČNI LIKER RADIJ							KITARIST HENDRIX 4. IN 21. ČRKA				
ŠTUDIJSKI TEČAJ								KDOR JE IZKLUČEN IZ SKUPNOSTI										
TEKSTILNI IZDELEK									OKRAS IZ DRAGIH KAMNOV						OČE			

Spoznajte edinstveno brivsko izkušnjo v legendarnem salonu Ozbič v Postojni.

Brivnica Ozbič podarja tri nagrade:

1. nagrada: **gosposka brivsko izkušnja;**
2. nagrada: **striženje in urejanje pričeske;**
3. nagrada: **brada na hitro.**

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski preprih, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna ali na e-naslov postojnski.preprijh@postojna.si **najkasneje do 9. januarja.** Med pravnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebane nagrajenske novembrske številke:

1. nagrado (komplet lučk 120 LED) prejme **TINKARA STANTIČ**, Slavina 66, 6258 Prestranek;
2. nagrado (komplet lučk 80 LED) prejme **ANTONIJA SMRDELJ**, Raubarkomanda 17, Postojna;
3. nagrado (komplet lučk 40 LED) prejme **ANITA BOŠTJANČIČ**, Levstikova ul. 11, 6257 Pivka.

Nagrajence naj se z osebnim dokumentom zglasijo v Drevesnici Štivan.

Iz fotoalbuma ansambla Akordi

Ker smo v veselem decembru, bomo obudili spomine na leta, ko so pari na plesiščih preplesali veliko več kot danes. Ne bomo iskali vzroka, le malo bomo nostalgčni. Spomine na delovanje prvotnega ansambla Akordi sta nam pomagala obuditi Bojan Gruden in Alenka Gržinič, poročena Tominc. O drugi, novejši zasedbi Akordov je svoje dodal Simon Šorc.

Zgodba Akordov se je začela v Slavini. Slavinski fantje so začeli v letu 1969 na pobudo **Antona Šorca** razmišljati o ustanovitvi vaškega ansambla. Leta 1970 so se v postavi **Janez Doles** – bobni, **Lado Doles** – kitara, **Milko Doles** – klaviature, **Anton Šorc** – saksofon, **Miloš Možina** – trobenta in **Darko Tominc** – vokal (edini, ki ni bil iz Slavine) prvič predstavili na domačem odru. Vadili so v gasilskem domu v Slavini. **Anton Šorc**, »motor« Akordov, se je odločil, da v skupino vključi pevko. **Alenka Gržinič** iz Pivke je pripeljal na prvo vajo dobesedno od nedeljskega kosila. Pridružil se je še **Miro Magajna**, Darko je na bobnih zamenjal Janeza Dolesa, kitarist je postal **Sašo Kušlan**. Začetki so bili težki; nekaj več glasbenega znanja je imel le Milko, ki se je v času študija uvedel v igranje orgel, ostali so bili vsi samouki. Instrumente in ozvočevalne naprave so tihotapili čez mejo. Njihova visoka cena je dandanes nepredstavljiva, tako da je šla večina zaslužka za novo opremo. Entuziazma ni zmanjkalo nikoli, pesmi so na vajah neutrudno znova in znova preposlušali na gramofonskih ploščah. Izbor pesmi je bil točno takšen, kakršnega je občin-

stvo zahtevalo: hrvaška in slovenska komercialna glasba, angleški hiti in italijanske kancone. Nikoli niso poskušali ustvarjati lastnih skladb. Za prevoze sta večinoma skrbela Anton Šorc s svojim »hroščem« in Janez Doles s še bolj atraktivno Citroenovno »žabo«. Fantje so odhajali k vojaku: Darka Tominca je leta 1972 na bobnih zamenjal **Ladi Mljajč**, naslednje leto sta vskočila **Bojan Gruden** na trobenti in **Marjan Tavčar** na kitari in čez leto še **Franc Marušič** in **Luka Keser** na klaviaturah in harmoniki. Leta 1974 jih je zapustila Alenka; padla je odločitev, da začnejo z resnejšim pristopom.

Igrali so za staro in mlado, po celi Primorski, hrvaški Istri in v zamejstvu. Imeli so širok krog stalnega občinstva, ki jih je spremljalo od nastopa do nastopa. Kot spremljevalni ansambel so gostili Tomislava Ivčiča, Terezo Kesovijo, Jasno Zlokič, Eldo Viler, Marjano Deržaj, Janija Kovarčiča, Tomaža Domicelja, Marijana Smodeta. Slednjega so morali po nastopu še dodatno porivati v njegovi »katrci« po Slavini, dokler ni končno vžgala. V Slavino so pripeljali mnoge znane pevce in skupine iz Jugoslavije. Nekaj let so v hotelu Metropol v

Akordi s pevko, leta 1973 (od leve proti desni): Janko Korče, Sašo Kušlan, Alenka Tominc, Milko Doles, Darko Tominc, Miro Magajna, Janez Doles in Tone Šorc.

Portorožu igrali za silvestrovo, nato so jih najeli v turistični sezoni kar za cel mesec. Bojanu je ostalo v spominu kar nekaj »odbitih« večerov – kako so na Jušičih že dopoldne pred pustom z maškarami »pobirali« prostovoljne prispevke in igrali cel dan od hiše do hiše, prehodili 20 kilometrov, zvečer ob devetih pa še »uspeli ujeti« svoj nastop v prepolni dvorani in igrali do ranega jutra. Ko so za 8. marec igrali v Motelu Proteus, so jim neutrudne ženske podaljševale nastop iz ure v uro, vse do sedmih zjutraj, da so šle neposredno z zabave v službo čez cesto na podjetje Nanos. Po 18 letih nastopanja so Akordi leta 1988 ugasnili.

Leta 2008 se je njihovo ime spet pojavilo na plakatih. Med pobudniki novega ansambla je bil zopet **Šorc**, Antonov sin **Simon**, vokalist – prvi tenor. Pridružili so se mu **Rok Kompara** na harmoniki – drugi tenor, **Bojan Možina** s kitaro in **Vojko Brenčič** na basu. Prvi nastop (še brez imena) so imeli 15. avgusta 2007 na »Koncertu pod lipo« v Slavini. Uveljavljeno znamko Akordi so

morali prvotnemu ansamblu odplačati. Odkupnina je bila na pogled podobna dobro zapečenemu odojku. Mlajša postava je v ospredje postavila harmoniko in večglasno petje, prevladovali pa so polke in valčki. Če je ansambel hotel v svoji prepoznavnosti napredovati, se je moral udeleževati festivalov z lastnimi skladbami. Skladbe in glasbo so jim pisali že uveljavljeni ustvarjalci. Že na prvem festivalu narodno-zabavne glasbe v Števerjanu 2008 so Akordi prejeli prvo nagrado občinstva; njihovi privrženci so se na tekmovanje pripekljali kar z avtobusom in navijaškimi rekviziti. Po dve priznanji so prejeli še na festivalu v Vurberku in 2010 na festivalu v Ptujju. Že naslednje leto so na Ptujskem festivalu prejeli kar tri nagrade. Tudi Občina Postojna jih ni mogla prezreti: za dosežke na področju narodno-zabavne glasbe, kulture in promocije občine jim je podelila srebrno občinsko priznanje. Ves čas so pridno snemali video spote in si med slovenskimi narodno-zabavnimi ansambli izborili po priljubljenosti visoko mesto. Igrali so tudi našim izseljencem v švedskem *Malmöju*. Leta 2014 so izdali tretji album, v naslednjem letu pa je prišlo v ansamblu do zamenjave. Bojana in Vojka sta zamenjala **Gregor Oblak** na kitari (vokal bas) in **Rajko Kelemina** na basu (vokal bariton). Od leta 2016 nastopajo v tej postavi na koncertih, na veselicah pa se jima zaradi razširjenega repertoarja pridružita še **Dejan Šantelj** na bobnih in **Alen Kotnik** na klaviaturah.

Besedilo: Marino Samsa; fotografiji: arhiv ansambla Akordi.

V skupini je bilo precej menjav, precej časa pa so vztrajali skupaj (od leve proti desni): Miro Magajna, Darko Tominc, Marjan Tavčar, Bojan Gruden, Tone Šorc in Milko Doles. Posnetek je nastal v letu 1974.